

POLONUS

**Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România**

10 (196) 2012

---

220 de ani de la venirea primilor mineri polonezi la Cacica

220 lat od przybycia pierwszych polskich górników do Kaczyki

Zespoły „Dolina Soli” oraz „Serdocki” przed Sanktuarium w Kaczyce
Ansamblurile „Dolina Soli” și „Serdocki” în fața Sanctuarului din Cacica

„Białe złoto wydobywano na powierzchnię dzięki wysiłkom i poświęceniu polskiej wspólnoty, której trzeba należycie za to podziękować” – to słowa dyrektora Kopalni Soli w Kaczyce, Corneliu Zuba, w odniesieniu do przypadającej w październiku 2012 r. 220. rocznicy przybycia pierwszych polskich górników na te tereny. Rok 1792 był zwrotnym nie tylko dla rozwoju

„Aurul alb a fost scos la suprafață cu eforturile și sacrificiile comunității poloneze, care trebuie cinstită cum se cuvine pentru acest lucru”, sunt cuvintele cu care Corneliu Zup, directorul Salinei Cacica, a legat cei 220 de ani scurși de la venirea primilor mineri polonezi în această zonă cu octombrie 2012. Iar anul 1792 a marcat un moment de cotitură în dezvoltarea nu doar a localității Cacica, ci și a întregii zone, activitatea de minerit în extracția sării devenind

Uroczysta Msza Święta / Sfânta Liturghie solemnă

Kaczyki, ale także całego regionu – wydobyć soli stało się podstawowym zajęciem zarówno dla przybyłych na Bukowinę Polaków, jak i mieszkańców innych narodowości: Rumunów, Ukraińców, Niemców, Rutenów czy Żydów.

Dla uczczenia tego wyjątkowo ważnego wydarzenia władze Związku Polaków w Rumunii i Stowarzyszenia Polaków w Kaczyce wraz z ks. Romualdem Bulaiem – proboszczem miej-

o activitate de bază atât pentru etnicii polonezi aduși în Bucovina, cât și pentru alte naționalități, cum ar fi românii, ucrainenii, germanii, rutenii sau evreii.

Pentru a marca acest eveniment extrem de important, conducerea Uniunii Polonezilor din România, conducerea Asociației Polonezilor din Cacica și preotul Romuald Bulai, parohul bazei minor din localitate, au organizat o manifestare la care au participat sute de localnici, invitați din Polonia, dar și oficialități din partea Ambasadei Poloniei la București. Sanctuarul din Cacica a devenit neîncăpător în ziua de sâmbătă, 20 octombrie, când a fost celebrată liturghia solemnă dedicată împlinirii celor 220 de ani de la venirea primilor mineri polonezi în această zonă.

Slujba a fost celebrată de părintele Grigore Duma, iar omilia a fost rostită de preotul Iosif Păuleț, decan de Bucovina, printre invitați numărându-se

**Złożenie kwiatów przed pomnikiem Jana Pawła II
Depunerea florilor în fața monumentului lui Ioan Paul al II-lea**

Modlitwa przed pomnikiem Jana Pawła II / Rugăcine în fața monumentului lui Ioan Paul al II-lea

și Ionuț Paul Strejac, secretarul Ambasadei Vaticanului în Peninsula Arabiei.

„Cacica a fost numită mica Austrie, este o Europă în miniatură, unde conviețuiesc pașnic mai multe naționalități și confesiuni religioase. Este un loc pe care Europa îl poate lua ca exemplu”, au precizat reprezentanții Primăriei Cacica înainte de începerea slujbei religioase. Momentele solemne din lăcașul de cult au fost urmate de o procesiune religioasă. Preoții și credincioșii au mers mai întâi la statuia papei Ioan Paul al II-lea, unde deputatul Ghervazen Longher și secretarul Ambasadei Poloniei la București, Piotr Wysocki, au depus flori și au aprins o candelă. De aici, s-a plecat în pelerinaj spre mina de sare, acolo unde au lucrat primii mineri polonezi

Kościelny chór bazyliki mniejszej w Kaczyce
Corul bisericesc al bazilicii minor din Cacica

Wspólna modlitwa w Kaplicy św. Barbary za dusze zmarłych górników
Rugăciune comună în Capela Sf. Varvara pentru sufletele minerilor morți

scovej bazyliki mniejszej, zorganizowały obchody, w których udział wzięły setki mieszkańców Kaczyki, zaproszeni goście z Polski oraz reprezentanci Ambasady RP w Bukareszcie. Kaczyckie sanktuarium z ledwością mieściło uczestników obchodów w sobotę 20 października podczas uroczystej mszy świętej w intencję 220. rocznicy przybycia pierwszych polskich górników na te tereny.

**Prezes Gerwazy Longher odbiera z rąk wójta gminy Kaczyka tytuł honorowego obywatela gminy
Preşedintele Ghervazen Longher primeşte titlul de cetăţean de onoare al comunei Cacica**

Mszę świętą odprawił ks. Grigore Duma, a kazanie wygłosił dziekan Bukowiny ks. Iosif Păuleţ. Wśród koncelebrantów był, między innymi, ks. Ionuţ Paul Strejac – sekretarz Nuncjatury Apostolskiej w Kuwejcie dla Półwyspu Arabskiego.

„Kaczyka nazwana została małą Austrią, jest Europą w miniaturze, gdzie zgodnie żyje wiele narodowości i wyznań. To miejsce, z którego Europa może brać przykład” – mówili przedstawiciele Urzędu Gminy w Kaczyce przed rozpoczęciem mszy świętej. Uroczyste nabożeństwo zakończyła procesja. Księża i wierni udali się najpierw pod pomnik papieża Jana Pawła II, gdzie poseł Gerwazy Longher i sekretarz Ambasady RP w Bukareszcie Piotr Wysocki złożyli kwiaty i zapalili znicze. Stąd udano się do kopalni, w której pracowali pierwsi polscy górnicy przybyli

Część artystyczna uroczystości – wystąpiły zespoły / Partea artistică a festivităţilor – au evoluat ansamblurile: „Sołonczanka”, „Dolina Sot”, „Serdocki”, „Pădureţul”

veniți din Kałusz, Bochnia și Wieliczka, în urmă cu 220 de ani. Președintele Uniunii Polonezilor din România și secretarul Ambasadei Poloniei la București au îngenuncheat în fața altarului din sare, pe care au depus ulterior flori și candelă aprinsă în memoria minerilor care au muncit în această mină. Toți cei prezenți s-au rugat pentru sufletele minerilor care nu mai sunt printre noi.

Manifestările dedicate împlinirii celor 220 de ani de la venirea primilor mineri polonezi la Cacica s-au terminat cu un spectacol susținut de două formații artistice venite din Polonia: Ansamblul Folcloric „Dolina Soły” din Oświęcim și Ansamblul Regional „Serdocki” din Podszkła precum și ansamblul „Sołonzanka” din Solonețu Nou.

Cu același prilej, deputatului Ghervazen Longher i s-a conferit titlul de cetățean de onoare al comunei Cacica. Distincția i-a fost oferită de Elena Boloca, primarul comunei Cacica, care a ținut să sublinieze implicarea deosebită a președintelui Uniunii Polonezilor din România în viața comunităților locale din Bucovina, și în special a localităților cu etnici polonezi.

Sandrinio Neagu

z Kałusza, Bochni i Wieliczki 220 lat temu. Prezes Związku Polaków w Rumunii i sekretarz Ambasady RP w Bukareszcie uklękli przed podziemnym solnym ołtarzem, na którym następnie złożyli kwiaty i zapalili znicze na cześć pracujących tu górników. Wszyscy zaś modlili się za dusze górników, których nie ma już wśród nas.

Uroczystości poświęcone 220. rocznicy przybycia pierwszych polskich górników do Kaczyki zakończył występ dwóch polskich zespołów: Zespołu Folklorystycznego „Dolina Soły” z Oświęcimia i Zespołu Regionalnego „Serdocki” z Podszkła, a także zespołu „Sołonzanka” z Nowego Sołonia.

Przy tej uroczystej okazji poseł Gerwazy Longher otrzymał tytuł honorowego obywatela gminy Kaczyka z rąk wójta, Eleny Boloca, która podkreśliła niezwykle zaangażowanie prezesa Związku Polaków w Rumunii w życie miejscowych społeczności na Bukowinie, w szczególności tych zamieszkałych także przez Polaków.

Trad. E. Wieruszewska-Calistru

Posiedzenie Zarządu Związku Polaków w Rumunii

Ședința Consiliului de Conducere al Uniunii Polonezilor din România

Z racji zbliżających się 9 grudnia 2012 r. wyborów parlamentarnych wyjątkowo po raz drugi w tym roku zwołano na 6 października posiedzenie Zarządu Związku Polaków w Rumunii w jego siedzibie w Suczawie. W posiedzeniu udział wzięli członkowie Biura Wykonawczego oraz prezesi Stowarzyszeń Polaków

Posiedzenie otworzył prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher powitaniem zebranych i ogłoszeniem porządku obrad, który obejmował: wybór kandydata do startu w wyborach parlamentarnych 9 grudnia 2012 r., sprawozdanie finansowe za okres styczeń-wrzesień 2012 r. oraz inne.

W pierwszym punkcie obrad zaproponowano kandydaturę Gerwazego Longhera do wyborów parlamentarnych. Kandydat w swoim słowie odniósł się do osiągnięć Związku Polaków w Rumunii w ostatnich czterech latach oraz swoich planów na kolejny mandat. O działalności posła Gerwazego Longhera i wadze, jaką należy przyłożyć do kampanii wyborczej, mówili wiceprezesi Związku Polaków w Rumunii – Kazimierz Longier i Bogdan Polipcuc.

Po rejestracji kandydata przystąpiono do tajnego głosowania. Wszyscy członkowie Zarządu z pra-

În mod excepțional, în preajma alegerilor parlamentare din 9 decembrie 2012, în ziua de 6 octombrie a.c., la sediul din Suceava al Uniunii Polonezilor din România a fost convocată a doua ședință din acest an a Consiliului de Conducere al U.P.R. La ședință au participat membrii Biroului Executiv și președinții Asociațiilor Polonezilor.

Ședința a fost deschisă de președintele U.P.R. Ghervazen Longher care a urat bun venit membrilor consiliului și a prezentat ordinea de zi care a cuprins: desemnarea candidatului pentru alegerile parlamentare din 9 decembrie 2012, darea de seamă financiară pe perioada ianuarie-septembrie 2012, diverse.

wem do głosowania jednogłośnie poparli kandydaturę Gerwazego Longhera. Podziękował on za okazane zaufanie i wyraził nadzieję na jeszcze lepszą współpracę z prezesami Stowarzyszeń i polskimi społecznościami.

Członkowie Zarządu przyjęli następnie do wiadomości sprawozdanie finansowe, obejmujące wydatki za okres styczeń-wrzesień 2012 r.

W ostatnim punkcie Gerwazy Longher zaprezentował główne imprezy, które odbędą się do końca tego roku: 20 października – 220. rocznica przybycia polskich górników do Kaczyki, 21-23 października – konferencja metodyczna w ramach projektu „Dzieci Bukowiny” i szkolenia dla nauczycieli z udziałem metodyków ORPEG PCN z Lublina, 1 listopada – W hołdzie przodkom, 10 listopada – Ogólnorumuński Konkurs Recytatorski im. Adama Mickiewicza „Kresy”, 24 listopada – otwarcie części nowego Domu Polskiego w Nowym Sokońcu, 1-5 grudnia – akcja mikołajkowa dla dzieci, 15 grudnia – Festiwal Jasełek, spotkania wigilijne w drugiej połowie grudnia.

Na zakończenie posiedzenia wyrażono jednogłośnie decyzję o wzmożeniu wysiłków w nadchodzącym czasie.

Stanisława Jakimowska

La primul punct de pe ordinea de zi a fost propus drept candidat pentru alegerile parlamentare dl. Ghervazen Longher. Acesta, în cuvântul său, s-a referit la realizările U.P.R. din ultimii patru ani și la intențiile sale în următorul mandat. Activitatea deputatului nostru precum și atenția ce trebuie acordată campaniei electorale au fost abordate de cei doi vicepreședinți ai U.P.R. – Cazimir Longher și Bogdan Polipciuc.

După înregistrarea candidaturii s-a trecut la vot, acesta fiind secret. Toți cei 15 membri ai Consiliului cu

drept de vot au votat în unanimitate pentru candidatura lui Ghervazen Longher care a mulțumit pentru încrederea acordată precizând că el contează pe o mai bună colaborare cu președinții Asociațiilor și cu comunitățile poloneze.

Membrii Consiliului de Conducere au luat la cunoștință raportul financiar care cuprinde cheltuielile pe perioada ianuarie-septembrie 2012.

La diverse, Ghervazen Longher a punctat principalele manifestări ce vor avea loc până la sfârșitul acestui an: 20 octombrie – 220 de ani de la venirea minerilor polonezi la Cacica, 21-23 octombrie – conferința metodică din cadrul proiectului „Copiii Bucovinei” cu participarea metodiștilor din Lublin, 1 noiembrie – Omagiu înaintașilor, 10 noiembrie – Concursul Național de Poezie „Adam Mickiewicz” – Kresy, 24 noiembrie – deschiderea parțială a noii Case Polone din Solonețu Nou, 1-5 decembrie – Copiii îl așteaptă pe Moș Nicolae, 15 decembrie – Festivalul „La ieslea Domnului”, Seara de Ajun.

În încheierea ședinței s-a subliniat decizia unanimă de sporire a eforturilor în perioada următoare.

Konsekracja Kościoła i jubileusz 25-lecia kapłaństwa w Zawadzie

Kilka kilometrów od Zielonej Góry, w miejsce zbudowanej w 1904 r. malutkiej świątyni protestanckiej, na początku XXI w., katolicy na czele z ks. proboszczem, kanonikiem Michałem Zielonką, od 21 lat kapelanem górali czadeckich w Polsce, rozbudowali na planie krzyża nową świątynię¹. Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny to miejsce ważne dla mieszkańców Zawady, bowiem

Consacrarea Bisericii și jubileul de 25 de ani de preoție în Zawada

La câțiva kilometri de Zielona Góra, pe locul unei bisericuțe protestante construite în anul 1904, la începutul sec. XXI, credincioșii catolici în frunte cu pr. paroh canonic Michał Zielonka, de 21 de ani capelan al muntenilor din regiunea Czadca din Polonia, au extins o nouă biserică în plan de cruce¹. Cu hramul „Nașterea Preasfintei Fecioare Maria”, biserica este un loc important pentru locuitorii Zawadei, căci aici

tu zabiegany człowiek może zaznać spokoju, ciszy, pojednać się z Bogiem oraz „czuwać” wraz z Patronką, gdy przesuwając paciorki różańca świętego, rozważając tajemnice zbawcze, wierni tworzą model „wieczernika”, omadlając wszystkie trudne sprawy. Taki był zamiar, by owa świątynia stała się żywym domem Bożym i swego rodzaju sanktuarium Maryi, co rzeczywiście się realizuje, albowiem w parafii już w 2006 r. działało jedenaście róż Żywego Różańca².

Ks. Michał Zielonka urodził się w 1960 r. w Kunicach Żarskich. Święcenia przyjął w 1987 r.

omul grăbit poate găsi liniște, pace, să se unească cu Dumnezeu și să „vegheze” împreună cu Maria care-i patronează, atunci când, preferând bobitele sfântului rozariu, reflectând la tainele mântuirii, credințioșii formează modelul „cenacolului” rugându-se pentru toate grelele probleme. Acesta a fost scopul ca această biserică să devină casa vie a Domnului și, într-un anumit fel, un sanctuar al Mariei, ceea ce se realizează în realitate, căci încă din anul 2006 în parohie au activat unsprezece grupuri de rugăciune, formând Rozariul Viu².

i od roku 1999 jest proboszczem w Zawadzie³. „Być dobrym jak chleb” – to napis z prymitywnego obrazka, który towarzyszy księdzu Michałowi, by przybliżyć nieustannie ludziom Chrystusa na drodze powołania kapłańskiego⁴. Jego pasją życiową jest łączenie i jednoczenie ludzi, dlatego wzorem bł. Jana Pawła II ukochał Maryję, pielgrzymując nieustannie do sanktuariów świata, a szczególnie do Medjugorie, by to w ręce Maryi składać wszystko, bez reszty⁵.

Dzień 3 czerwca 2012 r. stał się wyjątkowym dla całej zawadzkiej społeczności, ponieważ zgromadził licznych pielgrzymów na czele z J.E. ks. biskupem Stefanem Regmuntem, by modlić się w pięknie przystrojonej rozbudowanej świątyni, będącej „dziełem serc wielkiej rzeszy ludzi zaangażowanych w parafii”⁶.

Pr. Michał Zielonka s-a născut în anul 1960 în Kunice Źarskie. A fost consacrat în anul 1987 și din anul 1999 este paroh în Zawada³. „Să fii bun ca pâinea” scrie pe iconița sa de primizie, motto care îl însoțește spre a-L apropia neîncetat pe Cristos oamenilor pe drumul vocației preoțești⁴. Pasiunea vieții lui este să unească oamenii, de aceea, având ca model pe fericitul Ioan Paul al II-lea, a îndrăgit-o pe Maria, mergând fără încetare în pelerinaj la sanctuarele lumii, îndeosebi la Medjugorje, pentru a depune totul, total⁵ în mâinile Mariei.

Ziua de 3 iunie 2012 a devenit o zi excepțională pentru întreaga comunitate din Zawada, căci a adunat numeroși pelerini în frunte cu Excelența Sa pr. episcop Stefan Regmunt pentru a se ruga în biserica extinsă frumos împodobită „ca operă a inimilor multîmii de oameni angajați în parohie”⁶.

Uroczysta liturgia rozpoczęła się o godzinie 12.00. Do Zawady przybyli również bukowińczycy, na czele z posłem Gerwazym Longherem z małżonką Wiktoria, bliska rodzina księdza jubilata, wójeł Wiktor z żoną Michaliną Zielonką oraz liczni sołonczanie. W Zawadzie Maryja zjednoczyła w modlitwie rodziny bukowińskie, których życie podzieliło i zmusiło do wędrówki po chleb. Wielkie emocje wyciskały łzy, które były wyrazem radości i tęsknoty, bowiem niektórzy nie widzieli swojego rodzeństwa prawie pół wieku.

Na wstępie ks. proboszcz powitał wszystkich zebranych i krótko przypomniał historię Zawady. Następnie dokonano obrzędu pokropienia wiernych i murów świątyni oraz ołtarza. Po homilii, wygłoszonej przez ks. Arcybiskupa, i odmówieniu Credo odbył się właściwy obrzęd konsekracji: modlitwa poświęcenia i namaszczenie ołtarza oraz murów. Po tej modlitwie ks. Arcybiskup wylał krzyżmo św. na środek ołtarza i cztery jego rogi i namaścił go. Po tym przystąpiono do namaszczenia murów kościoła. Kolejnym obrzędem było okadzenie ołtarza, kościoła i zebranego ludu. Ostatnim znakiem było światło – po tym, jak służba liturgiczna wytarła mense ołtarza, zaś wierni przyozdobili go obrusem, kwiatami i lichtarzami, ks. Arcybiskup podał proboszczowi zapaloną świecę, ten zaś zapalił świece na ołtarzu oraz przekazał ogień wiernym – ci z kolei zapalili pozostałe świece w kościele. Wówczas także zapalone zostały światła w kościele. Następnie rozpoczęła się część eucharystyczna. Ważnym elementem liturgii był także śpiew prowadzony przez chór i zjednoczone góralskie kapele, między innymi kapeli ze Złotnika, rodzinnej wioski księdza Michała.

Na zakończenie Eucharystii wierni podziękowali Ordynariuszowi, ks. Arcybiskupowi Stefanowi,

Liturgia solemna a început la ora 12.00. La Zawada au sosit și bucovineni în frunte cu deputatul Ghervazen Longher cu soția Victoria, familia apropiată a preotului sărbătorit, unchiul Wiktor cu soția Michalina Zielonka precum și numeroși soloncenii. La Zawada, Maria a unit în rugăciune familiile bucovinene pe care viața le-a despărțit și le-a obligat să peregrineze după pâine. Marile emoții au stors lacrimi care au fost expresia bucuriei și nostalgiei, căci unii nu și-au văzut familia de aproape o jumătate de veac.

La început, pr. paroh a urat bun-venit tuturor celor prezenți și a prezentat pe scurt istoria localității Zawada. Apoi a urmat ritualul stropirii cu apă sfințită a credincioșilor și a zidurilor bisericii și altarului. După omilia rostită de pr. Arhiepiscop și recitarea Crezului a avut loc ritualul propriu-zis al consacrării: rugăciunea sfințirii și ungerea altarului și a zidurilor. După această rugăciune, pr. Arhiepiscop a turnat ulei sfânt la mijlocul altarului și cele patru colțuri ale lui ungându-l. Apoi s-a trecut la ungerea zidurilor bisericii. Următorul ritual a fost al tămâierii altarului, bisericii și poporului adunat. Ultimul semn a fost lumina - apoi, ceremonierii au șters masa altarului, iar credincioșii au împodobit-o cu fața de masă, flori și sfeșnice, iar pr. Arhiepiscop a înmânat lumânarea aprinsă parohului, acesta a aprins lumânările de pe altar și a transmis focul credincioșilor care, la rândul lor, au aprins celelalte lumânări din biserică. Atunci au fost aprinse și luminile din biserică. Pe urmă a început partea euharistică. Un element important al liturghiei au fost și cântecele corului și ale capelelor muntenești unite, printre altele capela din Złotnik, satul natal al preotului Michał.

În încheierea Euharistiei, credincioșii au mulțumit Excelenței Sale, pr. Arhiepiscop Stefan, d-lui arhitect precum și preotului paroh. Toți au primit

architektowi oraz księdzu proboszczowi. Wszyscy otrzymali w prezencie jubileuszowe obrazki. Głos zabrał ks. Michał, który dziękował wszystkim za obecność i za wszelkie wsparcie podczas budowy, jak i w 25-letnim życiu kapłańskim. Czyniąc pokłon przed ołtarzem ucałował posadzkę nowej świątyni, wyrażając wdzięczność Bogu i ludziom za ten wspólny dzień konsekracji. Ks. Arcybiskup udzielił błogosławieństwa, kończąc liturgię, w czasie której konsekrowany został nowy kościół na chwałę Boga i pożytek Kościoła.

Bezpośrednio po mszy świętej, przy akompaniamencie kapeli, wszyscy udali się na pobliską polanę, gdzie miała miejsce druga część uroczystości. Zebrani zasiedli do stołu, a jubilat, ks. Michał, przyjmował delegacje, które pragnęły złożyć mu życzenia. Poseł Gerwazy Longher w imieniu wszystkich bukowińczyków złożył w darze jubilatowi kopię obrazu Matki Boskiej Kaczyckiej, zapewniając o pamięci i wsparciu modlitewnym. Był czas dla każdego, by podejść i złożyć najdosłojniejszemu jubilatowi najserdeczniejsze życzenia.

Następnego dnia, 4 czerwca, delegacja z Nowego Sołońca udała się do miejscowości Kłobuczyn, gdzie o godzinie 16.00, w zabytkowym kościele św. Jadwigi, została odprawiona msza święta w intencji górali czadeckich, zarówno tych mieszkających na Bukowinie, ale szczególnie za tych z Polski. Następnie wszyscy modlili się przy grobie ks. Waleriana Zdanowicza, byłego proboszcza Nowego Sołońca, organizatora akcji repatriacyjnej do Polski po II wojnie światowej oraz wieloletniego duszpasterza bukowińczyków w Polsce. Pan Kazimierz Zielonka, sołtys Kłobuczyna wraz z rodziną przygotował następnie ucztę dla przybyłych gości. Nie zabrakło wspomnień i pięknych wrażeń oraz starodawnych pieśni bukowińskich.

Kolejnego dnia, 5 czerwca, sołneczanie modlili się przy grobie ś.p. ks. Henryka Ostrowskiego, naszego rodaka, który spoczywa na cmentarzu w Złotniku, natomiast o godzinie 18.00 wszyscy zgromadzili się w kościele pw. Jana Chrzciciela na pożegnalnej mszy świętej, podczas której ks. Michał Zielonka wygłosił kazanie, przypominając wszystkim obecnym o podstawowej trosce każdego z nas, która ma się wyrażać przez pamięć i modlitwę. Przed wyjazdem na odległą Bukowinę nie zabrakło łez i mocnych uścisków, słów otuchy i obietnic, zapewniających o pamięci z nadzieją, że się jeszcze wszyscy zobaczą.

Należy w tym miejscu podziękować wszystkim, którzy sprawili, że ten wyjazd doszedł do skutku: posłowi Gherwazemu Longherowi przede wszystkim za finansowanie transportu, rodzinom, które zaangażowały się w organizowanie wyjazdu i które gościły nas w Złotniku, Kazimierzowi Zielonce, jego rodzinie i mieszkańcom Kłobuczyna oraz nie w ostatniej kolejności jubilatowi, ks. Michałowi Zielonce.

În dar iconițe jubiliare. Pr. Michał a luat cuvântul, mulțumind tuturor pentru prezență și sprijin în timpul construcției ca și în cei 25 de ani de viață preoțească. Închinându-se în fața altarului, a sărutat pardoseala noii biserici exprimându-și recunoștința față de Dumnezeu și oameni pentru această minunată zi a consacării. Pr. Arhiepiscop a dat binecuvântarea, încheind liturghia în timpul căreia a fost consacrată noua biserică întru slava lui Dumnezeu și în folosul Bisericii.

Imediat după Sfânta Liturghie, în acompaniamentul capelei, toți s-au îndreptat spre poiana din apropiere unde a avut loc partea a doua a festivității. Toți s-au așezat la masă, iar sărbătoritul, pr. Michał a primit delegațiile care au dorit să îi adreseze urări. Domnul deputat Ghervazen Longher, în numele tuturor bucovinenilor, a oferit în dar celui sărbătorit copia icoanei Maicii Domnului de la Cacica, asigurându-l că bucovinenii nu îl vor uita și se vor ruga pentru el. Toți au avut prilejul să se apropie și să îi adreseze distinsului sărbătorit cele mai calde urări.

A doua zi, 4 iunie, delegația din Solonețu Nou s-a deplasat în localitatea Kłobuczyn unde, la ora 16.00, în biserică-monument cu hramul Sfintei Jadwiga a fost celebrată o Sfântă Liturghie în intenția muntenilor din regiunea Czadca, a celor care locuiesc în Bucovina, dar mai ales a celor din Polonia. Pe urmă, toți s-au rugat la mormântul preotului Walerian Zdanowicz, fost paroh în Solonețu Nou, organizator al acțiunii de repatriere în Polonia, după al II-lea război mondial și, timp de mai mulți ani, păstorul bucovinenilor din Polonia. Domnul Kazimierz Zielonka, reprezentantul localității Kłobuczyn împreună cu familia a organizat apoi un banchet pentru oaspeți. Nu au lipsit amintirile și plăcutele impresii precum și vechile cântece bucovinene.

Următoarea zi, 5 iunie, soloncenii s-au rugat la mormântul celui de pioasă amintire – pr. Henryk Ostrowski, compatriotul nostru care se odihnește în cimitirul din Złotnik, iar la ora 18.00 toți s-au adunat în biserică cu hramul Ioan Botezătorul la Sfânta Liturghie de rămas bun, în timpul căreia pr. Michał Zielonka a rostit predica, amintind tuturor celor prezenți de grija fundamentală a fiecăruia dintre noi a cărei expresie este amintirea și rugăciunea. Înainte de plecarea spre îndepărtata Bucovină, nu au lipsit lacrimile și îmbrățișările, cuvintele de speranță și asigurările că se vor mai vedea.

Se cuvine, în acest loc, să mulțumim celor care au făcut posibilă această călătorie: deputatului Ghervazen Longher, mai ales, pentru finanțarea transportului, familiilor care s-au angajat în organizarea călătoriei și care ne-au fost gazde în Złotnik, lui Kazimierz Zielonka, familiei lui și locuitorilor din Kłobuczyn și nu în ultimul rând sărbătoritului, pr. Michał Zielonka.

„Być dobrym jak chleb”, to też nasze zadanie, dlatego ta lekcja dobroci niech nam pomoże dzielić się miłością i wiarą, trudem pracy i modlitwą jak chlebem.

Opracował ks. Alfons Zielonka

¹ M. Zielonka, *Powitanie Biskupa – Poświęcenie kościoła w Zawadzie*, mps., s. 1.

² T. Gierasimczyk, *Panorama parafii. Parafia p.w. Narodzenia NMP w Zawadzie. Ten kościół będzie większy*, W: Gość Zielonogórsko-Gorzowski, 4(2006), s. 8.

³ Tamże.

⁴ *Codziennie pytam Ducha Świętego: Co mam czynić?*, Z ks. kan. Michałem Zielonką rozmawia ks. Dariusz Gronowski, w: Niedziela, Edycja zielonogórsko-gorzowska, 15(2010).

⁵ T. Gierasimczyk, *Panorama...* s. 8.

⁶ M. Zielonka, *Powitanie...* s.1.

„Să fii bun ca pâinea”, aceasta este și datoria noastră, de aceea această lecție de bunătate să ne ajute să ne împărțim cu iubire și credință, cu truda muncii și rugăciune așa cum ne împărțim cu pâinea.

Trad. St. Iachimovschi

¹ M. Zielonka, *Salutul adresat Episcopului – Consacrarea bisericii din Zawada*, mps., p. 1.

² T. Gierasimczyk, *Panorama parohiei. Parohia cu hramul Nașterea Preasfintei Fecioare Maria din Zawada. Această biserică va fi mai mare*, în „Gość Zielonogórsko-Gorzowski”, 4(2006), p. 8.

³ Idem.

⁴ *În fiecare zi îl întreb pe Duhul Sfânt: Ce trebuie să fac?* Cu pr. can. Michał Zielonka vorbește pr. Dariusz Gronowski, în „Niedziela”, Ediția Zielonogórsko-Gorzowska, 15(2010).

⁵ T. Gierasimczyk, *Panorama...*, p. 8.

⁶ M. Zielonka, *Salutul...*, p. 1.

Regina Sfântului Rozariu

Cacica – localitate bucovineană binecuvântată de Dumnezeu – este cunoscută catolicilor din Bucovina, din dieceza de Iași și nu numai pentru impunătorul sanctuar marian care este asociat cu două sărbători: Adormirea Maicii Domnului serbată în ziua de 15 august și Regina Sfântului Rozariu din ziua de 7 octombrie.

Istoria Sfântului Rozariu este foarte veche (între sec. XII-XV). În sec. XVI, papa Pius al V-lea a instituit esența structurii actuale a Rozariului.

Rozariul este o rugăciune obișnuită, simplă și frumoasă spusă în întreaga lume, în diferite limbi. O spun milioane de catolici preferând mărgelele Sfântului Rozariu cu speranța că Maica lui Dumnezeu le va asculta rugăciunea:

„Sfântă Marie, Maica lui Dumnezeu,
roagă-te pentru noi păcătoșii,
acum și-n ceasul morții noastre. Amin”.

Ce bine este că putem să o rugăm pe Preasfânta Fecioară Maria să ne fie alături, ca să nu ne simțim singuri și să ne întărească în fața încercărilor vieții.

La hramul prilejuit de Sărbătoarea Sfântului Rozariu au sosit pelerini din decanatul de Bucovina care s-au întors la casele și familiile lor întăriți sufletește, convinși că Sfânta Maria cea fără de prihană îi veghează din cer.

Sărbătoarea Reginei Sfântului Rozariu a coincis cu pelerinajul persoanelor consacrate organizat de Comisia pentru Viața Consacrată a Diecezei de Iași. Aproximativ 200 de frați și surori au participat la pelerinaj, îndreptându-se spre sanctuarul marian de la

Królowa Różańca Świętego

Kaczyka – bukowińska miejscowość błogosławiona przez Boga – znana jest katolikom z Bukowiny, z diecezji Jassy i wielu innym dzięki sanktuarium maryjnemu, kojarzonemu z dwoma świętami: Wniebowzięcia NMP 15 sierpnia i Królowej Różańca Świętego 7 października.

Historia Różańca Świętego jest bardzo stara (XII-XV w.). W XVI w. Papież Pius V ustanowił podstawy dzisiejszego kultu Różańca.

Różaniec jest powszechną, prostą i piękną modlitwą odmawianą na całym świecie w różnych językach. Odmawiają ją miliony katolików przesu-wając paciorki Różańca Świętego z nadzieją, że Matka Boża usłuszy ich modlitwy:

„Święta Maryjo, Matko Boża,
módl się za nami grzesznymi
teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen”.

Jak to dobrze, że możemy kierować swe prośby do Najświętszej Maryi Panny, aby była blisko nas, żebyśmy nie czuli się samotni w obliczu życiowych wyzwań.

Na uroczystości święta różańcowego przybyli pielgrzymi z dziekanatu bukowińskiego, którzy do swoich domów i rodzin wrócili wzmocnieni duchowo w przekonaniu, że Matka Święta niepokalanie poczęta czuwa nad nimi z niebios.

Uroczystości Królowej Różańca Świętego zbiegły się z pielgrzymką osób konsekrowanych, zorganizowaną przez Komisję ds. Życia Konsekrowanego Diecezji Jassy. Około dwustu osób, braci i sióstr zakonnych uczestniczyło w pielgrzymce

Cacica, cântând și recitând Sfântul Rozariu. În fața bisericii au fost întâmpinați de pr. Romuald Bulai, rectorul bazilicii.

Sfânta Liturhie a fost celebrată de pr. Ieronim Budulai asistat de aprox. 30 de preoți și persoane consacrate. În predică s-a subliniat rolul și locul Sfântului Rozariu în viața fiecărui creștin, dar și puterea pe care acesta o dă persoanelor consacrate.

do sanktuarium maryjnego w Kaczyce, śpiewając pieśni i odmawiając różaniec. Przed bazyliką powitał ich rektor ks. Romuald Bulai.

Mszę Świętą celebrował ks. Ieronim Budulai w asyście około 30 księży i osób konsekrowanych. W kazaniu podkreślono rolę i miejsce Różańca Świętego w życiu każdego chrześcijanina oraz siłę, jaką daje on osobom konsekrowanym.

După amiază, persoanele consacrate au audiat conferința „În arena credinței: o chemare la o viață total consacrată” ținută de pr. Iosif Bișoc. În încheiere a fost evocată figura spirituală a episcopului Anton Durcovici.

Stanislava Iachimovschi

Po poledniu osoby konsekrowane uczestniczyły w odczycie ks. Iosifa Bișoca „Na arenie wiary: powołanie do życia całkowicie konsekrowanego”. Na zakończenie przywołano postać biskupa Antona Durcovicia.

Trad. E. Wieruszewska-Calistru

DAR WIARY

DARUL CREDINȚEI

Coraz trudniej jest przekazać współczesnemu człowiekowi zagadnienia wiary w Trójjedynego Boga. Wydaje się, że to takie naturalne, bo przecież wystarczy przynieść dziecko do kościoła i poprosić księdza, aby je ochrzcił. I tak najczęściej jest to praktykowane. Co z tego, skoro wielu ochrzczonych jest niewierzących! Jak to się dzieje? Jak to możliwe, że wiara u ochrzczonych zanika? Ależ to jest proste pytanie i jeszcze bardziej prosta odpowiedź: wiara musi wypływać z serca i umysłu. Owszem, chrzest sprawia, że jesteśmy chrześcijanami, jesteśmy włączeni do wielkiej rodziny Kościoła, ale to jeszcze o niczym nie świadczy, bowiem każdy z nas indywidualnie

Este tot mai dificil să transmiți omului contemporan problemele credinței în Dumnezeu în Trei Persoane. Se pare că este atât de firesc, căci e suficient să aduci copilul la biserică și să rogi preotul să îl boteze. Așa se practică cel mai des. Și ce-i cu asta, din moment ce mulți botezați sunt necredincioși! Cum se întâmplă? Cum este posibil că credința la cei botezați dispare? Dar aceasta este o întrebare simplă și încă mai simplu este răspunsul: credința trebuie să pornească din inimă și minte. Într-adevăr, botezul ne face să fim creștini, suntem legați de marea familie a Bisericii, dar aceasta nu dovedește nimic, căci fiecare dintre noi individual răspunde cu iubire iubirii lui Dumnezeu. Dar dacă

odpowiada miłością na miłość Boga. A jeśli się tej miłości nie czuje? Jeśli tak jest, to nie ma też i wiary, bo nie ma komu odpowiedzieć.

Dlatego papież Benedykt XVI rozpoczął 11 października 2012 r. Rok Wiary. Dokonał tego w 50. rocznicę otwarcia Soboru Watykańskiego II. Rok Wiary zakończy się w uroczystość Chrystusa Króla, czyli 24 listopada 2013 r. Papież pragnie ukazać piękno i głębię wiary. Z tego też powodu w październiku został zwołany Synod Biskupów na temat „Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej”. W papieskim Liście apostolskim „Porta fidei” czytamy: „Nie możemy się zgodzić, aby sól zwiertzała, a światło było trzymane pod korcem (por. Mt 5,13-16). (...) Musimy na nowo odkryć smak karmienia się słowem Bożym, wiernie przekazywanym przez Kościół i Chlebem życia, danymi jako wsparcie tym, którzy są Jego uczniami (por. J 6,51). Nauczanie Jezusa w rzeczywistości nadal rozbrzmiewa w naszych dniach z tą samą mocą: »Troszczcie się nie o ten pokarm, który ginie, ale o ten, który trwa na wieki« (J 6,27)”.

Za odnową wiary idzie oczywiście odnowa Kościoła, bowiem każdy z nas poprzez chrzest stał się członkiem wielkiej rodziny chrześcijańskiej. I chociaż w ciągu wieków Kościół został podzielony, a stało się to przez trudne i przykre fakty, to jednak nadal jesteśmy wielką rodziną chrześcijańską. Przypomina nam w „Porta fidei” Benedykt XVI: „Odnowa Kościoła dokonuje się także przez świadectwo, jakie daje życie wierzących: poprzez samo swoje istnienie w świecie chrześcijanie są faktycznie powołani, aby rozjaśniać słowo prawdy, jakie pozostawił nam Pan Jezus”.

Tak więc na nowo winniśmy rozpalić w sobie charyzmat wiary i przyjąć ją sercem. Przypomina nam o tym Apostoł Paweł: „Sercem przyjęta wiara prowadzi do usprawiedliwienia, a wyznawanie jej ustami – do zbawienia” (List do Rzymian 10,10). Tak często słyszy się, szczególnie ze strony mas mediów, że wiara jest sprawą prywatną. Mamy więc bardzo konkretne zadania, aby w naszym zaangażowaniu nie zabrakło świadectwa wyznawania wiary w Jezusa Chrystusa: „Chrześcijanin nigdy nie może myśleć, że wiara jest sprawą prywatną. Wiara jest decyzją na to, żeby być z Panem, aby z Nim żyć. (...) Wiara właśnie dlatego jest aktem wolności, wymaga również odpowiedzialności społecznej za to, w co się wierzy. (...) Samo wyznanie wiary jest aktem zarówno osobistym, jak i wspólnotowym” (Benedykt XVI, „Porta fidei”).

Pozwólcie, Drodzy Czytelnicy „Polonusa”, że coś jeszcze dodam. Bardzo lubię dzielić się swoją wiarą. Staram się czynić to z pełną prostotą w słowach i czynach. Rekolekcje, które prowadziłem w Suczawie, Nowym Sokołcu, Moarze, na Pleszy, w Pojanie Mikuli były wyrazem mojej wiary – takiej zwyczajnej, prostej, misjonarskiej. Ufam Bogu, że wszyscy ci, którzy razem

nu simți această iubire? Dacă este așa, nu există nici credință, pentru că nu ai cui răspunde.

De aceea Papa Benedict al XVI-lea a început Anul Credinței la 11 octombrie 2012. A făcut aceasta în a 50-a aniversare a deschiderii Soborului Vatican II. Anul Credinței se va încheia de sărbătoarea Cristos Rege, adică la 24 noiembrie 2013. Papa dorește să arate frumusețea și profunzimea credinței. Din această cauză, în octombrie a fost convocat Sinodul Episcopilor cu tema „Noua evanghelizare pentru transmiterea credinței creștine”. În Scrisoarea apostolică papală „Porta fidei” citim: Nu putem accepta ca sarea să devină insipidă și lumina să fie ținută ascunsă (cf. Mt 5,13-16). (...) Trebuie să regăsim gustul de a ne hrăni din cuvântul lui Dumnezeu, transmis de Biserică în mod fidel, și din pâinea vieții, oferite în sprijinul celor care sunt discipolii săi (cf. In 6,51). De fapt, învățătura lui Isus răsună încă în zilele noastre cu aceeași forță: «Lucrați nu pentru hrana pieritoare, ci pentru hrana care rămâne spre viața veșnică» (In 6,27)”.

Reînnoirea credinței este, bineînțeles, urmată de reînnoirea Bisericii, căci fiecare dintre noi prin botez a devenit membru al marii familii creștine. Și deși de-a lungul veacurilor Biserica a fost divizată, și aceasta prin încercări grele și neplăcute, totuși suntem în continuare o mare familie creștină. Acest lucru ne este amintit de Benedict al XVI-lea în „Porta fidei”: „Reînnoirea Bisericii trece și prin mărturia oferită de viața celor care cred: cu însăși existența lor în lume creștinii sunt chemați de fapt să facă să strălucească acel cuvânt al adevărului pe care Domnul Isus ni l-a lăsat”.

Așa deci trebuie să aprindem în noi carisma credinței și să o primim cu inima. Acest lucru ne este amintit de Apostolul Paul: „Căci cu inima se crede pentru [a obține] justificarea, iar cu gura se dă mărturia pentru [a obține] mântuirea” (Scrisoarea către Romani 10,10). Adeseori se aude, mai ales din partea mass media, că credința este o problemă personală. Deci avem o datorie foarte concretă, pentru ca în angajarea noastră să nu lipsească dovada mărturiei credinței în Isus Cristos: „Creștinul nu poate gândi niciodată că a crede este un fapt privat. Credința înseamnă a decide să stăm cu Domnul pentru a trăi cu el. (...) Credința, tocmai pentru că este act al libertății, cere și responsabilitatea socială a ceea ce se crede. (...) Însăși mărturisirea credinței este un act personal și în același timp comunitar” (Benedict al XVI-lea, „Porta fidei”) (fragmente în traducere pr. Mihai Pătrașcu, www.arcb.ro).

Permiteți-mi, Dragi Cititori ai publicației „Polonus”, să mai adaug ceva. Îmi place să mă impart cu credința mea. Încerc să o fac cu simplitate în cuvinte și fapte. Recolecțiile pe care le-am condus în Suceava, Solonețu Nou, Moara, Pleșa, Poiana Micului au fost expresia credinței mele – obișnuite, simple, misionare. Cred în Dumnezeu că toți cei care s-au rugat împreună

ze mną się modlili podczas Eucharystii, byli obecni na Drodze Krzyżowej, odmawiali ze mną różaniec, koronkę do miłosierdzia Bożego, słuchali mych homilii i nauk, podzielały moją uwagę, iż wiara rodzi się w prostocie serca.

Z głębi kapłańskiego serca wszystkim życzę – daru głębokiej i pełnej prostoty wiary.

ks. Andrzej Ziółkowski – misjonarz

cu mine în timpul Euharistiei au fost prezenți la Calea Crucii, au recitat cu mine rozariul, devoțiunea către Milostivirea Divină, au ascultat omiliile și învățăturile mele, îmi împărtășesc atenția, căci credința se naște în simplitatea inimii.

Din adâncul inimii de preot doresc tuturor – darul credinței profunde și pline de simplitate.

Trad. St. Iachimovschi

KALENDARIUM ROCZNIC 1912 CALENDARUL ANIVERSĂRILOR

LISTOPAD

- 1 XI** – 100. rocznica urodzin **Tadeusza Chyły** (1912-1955), nauczyciela, kompozytora, muzyka, organizatora życia muzycznego w Lublinie;
- 3 XI** – 135. rocznica urodzin **Karola Huberta Rostworowskiego** (1877-1938), poety, dramaturga;
- 5 XI** – 75. rocznica śmierci **Bolesława Leśmiana** (1879-1937), poety, prozaika, eseisty, tłumacza;
- 6 XI** – 90. rocznica urodzin **Artura Międzyrzeckiego** (1922-1996), poety, pisarza, eseisty, krytyka, tłumacza;
- 7 XI** – 145. rocznica urodzin **Marii Skłodowskiej Curie** (1867-1934), fizyka, chemika, odkrywczyni pierwiastków promieniotwórczych polonu i radu, dwukrotnej laureatki Nagrody Nobla (1903, 1911);
- 8 XI** – 55. rocznica śmierci **Ksawerego Glinki** (1890-1957), poety, prozaika;
- 9 XI** – 110. rocznica urodzin **Jana Szczepańskiego** (1902-1991), literata, krytyka teatralnego i filmowego, taternika i alpinistę;
- 10 XI** – 100. rocznica urodzin **Antoniego Pospieszalskiego** (1912-2008), dziennikarza, eseisty, filozofa;
- 11 XI** – 175. rocznica urodzin **Artura Grottgera** (1837-1867), malarza;
- 12 XI** – 90. rocznica urodzin **Tadeusza Borowskiego** (1922-1951), prozaika, poety; 110. rocznica urodzin **Jana Marcina Szancera** (1902-1973), grafika, malarza, scenografa, ilustratora książek dla dzieci;
- 13 XI** – 30. rocznica śmierci **Bolesława Mrówczyńskiego** (1910-1982), prozaika;
- 14 XI** – 105. rocznica urodzin **Władysława Kopalińskiego** (1907-2007), wydawcy, felietonisty, leksykografa;
- 15 XI** – 30. rocznica śmierci **Franciszka Fenikowskiego** (1922-1982), poety i prozaika;
- 16 XI** – 115. rocznica urodzin **Mieczysława Lepeckiego** (1897-1969), prozaika, reportażysty;
- 17 XI** – 110. rocznica urodzin **Stefanii Skwarczyńskiej** (1902-1988), uczoney, teoretyka i historyka literatury, teatrologa;
- 18 XI** – 160. rocznica urodzin **Seweryna Bieszczada** (1852-1923), malarza akwarelisty, działacza kulturalnego;
- 19 XI** – 70. rocznica śmierci **Brunona Schulza** (1892-1942), prozaika;

NOIEMBRIE

- 1 XI** – 100 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Chyła** (1912-1955), profesor, compozitor, muzician, organizatorul vieții muzicale în Lublin;
- 3 XI** – 135 de ani de la nașterea lui **Karol Hubert Rostworowski** (1877-1938), poet, dramaturg;
- 5 XI** – 75 de ani de la moartea lui **Bolesław Leśmian** (1879-1937), poet, prozator, eseist, traducător;
- 6 XI** – 90 de ani de la nașterea lui **Artur Międzyrzecki** (1922-1996), poet, scriitor, eseist, critic, traducător;
- 7 XI** – 145 de ani de la nașterea **Mariei Skłodowska-Curie** (1867-1934), fizician, chimist, care a descoperit elementele radioactive poloniu și radiu, de două ori laureată a Premiului Nobel (1903, 1911);
- 8 XI** – 55 de ani de la moartea lui **Ksawery Glinka** (1890-1957), poet, prozator;
- 9 XI** – 110 ani de la nașterea lui **Jan Szczepański** (1902-1991), literat, critic de teatru și film, alpinist;
- 10 XI** – 100 de ani de la nașterea lui **Antoni Pospieszalski** (1912-2008), jurnalist, eseist, filosof;
- 11 XI** – 175 de ani de la nașterea lui **Artur Grottger** (1837-1867), pictor;
- 12 XI** – 90 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Borowski** (1922-1951), prozator, poet; 110 ani de la nașterea lui **Jan Marcin Szancer** (1902-1973), grafician, pictor, scenograf, ilustrator de cărți pentru copii;
- 13 XI** – 30 de ani de la moartea lui **Bolesław Mrówczyński** (1910-1982), prozator;
- 14 XI** – 105 ani de la nașterea lui **Władysław Kopaliński** (1907-2007), editor, foiletonist, lexicograf;
- 15 XI** – 30 de ani de la moartea lui **Franciszek Fenikowski** (1922-1982), poet și prozator;
- 16 XI** – 115 ani de la nașterea lui **Mieczysław Lepecki** (1897-1969), prozator, reporter;
- 17 XI** – 110 ani de la nașterea **Stefaniei Skwarczyńska** (1902-1988), savant, teoretician și istoric literar, teatrolog;
- 18 XI** – 160 de ani de la nașterea lui **Seweryn Bieszczada** (1852-1923), acuarelist, activist cultural;
- 19 XI** – 70 de ani de la moartea lui **Bruno Schulz** (1892-1942), prozator;

21 XI – 360. rocznica śmierci **Jana Brożka** (1585-1652), matematyka, astronom, pisarza, pierwszego polskiego historyka nauki;

22 XI – 185. rocznica urodzin **Karola Estreichera** (1827-1908), bibliotekarza, bibliografa, historyka literatury i teatru, publicysty;

23 XI – 85. rocznica śmierci **Stanisława Przybyszewskiego** (1868-1927), prozaika, dramaturga;

24 XI – 25. rocznica śmierci **Karola Bunscha** (1898-1987), pisarza historycznego;

25 XI – 90. rocznica śmierci **Alfreda Kamienobrodzkiego** (1844-1922), malarza akwarelisty, budowniczego, architekta;

26 XI – 70. rocznica śmierci **Ignacego Fika** (1904-1942), krytyka literackiego, publicysty, działacza politycznego;

28 XI – 105. rocznica śmierci **Stanisława Wyspiańskiego** (1869-1907), dramaturga, pisarza, malarza, witrażysty;

70. rocznica urodzin **Jonasza Kofty** (1942-1988), poety, satyryka, aktora i piosenkarza;

30 XI – 90. rocznica urodzin **Józefa Szczepańskiego** (1922-1944), poety, dowódcy drużyny w batalionie Parasol podczas powstania warszawskiego, autora m.in. piosenki „Pałacyk Michła”.

21 XI – 360 de ani de la moartea lui **Jan Brożek** (1585-1652), matematician, astronom, scriitor, primul istoric polonez de știință;

22 XI – 185 de ani de la nașterea lui **Karol Estreicher** (1827-1908), bibliotecar, bibliograf, istoric literar și de teatru, publicist;

23 XI – 85 de ani de la moartea lui **Stanisław Przybyszewski** (1868-1927), prozator, autor de drame;

24 XI – 25 de ani de la moartea lui **Karol Bunsch** (1898-1987), autor de opere istorice;

25 XI – 90 de ani de la moartea lui **Alfred Kamienobrodzki** (1844-1922), acuarelist, constructor, arhitect;

26 XI – 70 de ani de la moartea lui **Ignacy Fik** (1904-1942), critic literar, publicist, militant politic;

28 XI – 105 ani de la moartea lui **Stanisław Wyspiański** (1869-1907), dramaturg, scriitor, pictor,

autor de vitralii; **70 de ani de la nașterea lui Jonasz Kofta** (1942-1988), poet, satiric, actor și cântăreț;

30 XI – 90 de ani de la nașterea lui **Józef Szczepański** (1922-1944) poet, comandant de detașament în batalionul Parasol din timpul insurecției din Varșovia, autorul, printre altele, al cântecului „Pałacyk Michła”.

Kronika bukowińskich Polaków

1912

Cronica polonezilor bucovineni

Październik

10.01. – **Czerniowce:** Prezydent Rady Kultury Krajowej dr Kajetan Stefanowicz w imieniu własnym oraz polskiego klubu sejmowego, polskiej większej własności, Rady Kultury Krajowej złożył życzenia nowo mianowanemu prezydentowi kraju radcy dworu dr. Rudolfowi hr. Meranu.

10.[01.?.] – **Czerniowce:** Jak corocznie posłowie Wassilko, Stocki i Pihulak złożeniem na grobie wieńca uczcili pamięć zasłużonego dla Bukowiny długoletniego posła dr. Stefana Stefanowicza.

10.<03. – **Bulaj:** Wytrwałe zabiegi miejscowych Polaków wsparte przez czerniowieckie Koło TSL i posła dr. Stanisława Kwiatkowskiego zostały uwieńczone obietnicą otwarcia polskiej szkoły ludowej.

10.03. – **Suczawa, Dom Polski:** Podczas posiedzenia wydział miejscowego TBPiCP w uznaniu zasług jednogłośnie uchwalił mianować swoimi członkami honorowymi: inspektora kolei państwowych w Jarosławiu Bazylego Mokrańskiego, starszego inżyniera w Gurahumorze Alojzego Friedla i dyrektora przemysłowego we Lwowie Ludwika Kuchara.

10.05. – **Czerniowce:** Towarzystwo Śpiewacze Chopina ze Stanisławowa miało koncert. Został dobrze przyjęty przez nieliczną publiczność, gdyż organizatorzy zaledwie trzy dni wcześniej rozlepili

Octombrie

10.01. – **Cernăuți:** Președintele Consiliului Cultural al Țării dr. Kajetan Stefanowicz, în nume propriu, al grupului polonez din Seim, al mării proprietăți și al Consiliului Cultural al Țării a adresat urări nou numitului președinte al țării – consilierul curții dr. Rudolf conte Meranu.

10.[01?]. – **Cernăuți:** Ca în fiecare an, deputații Wassilko, Stocki și Pihulak au omagiat amintirea deputatului dr. Stefan Stefanowicz cu merite pentru Bucovina, depunând o coroană la mormântul acestuia.

10.<03.-Bulai: Perseverentele demersuri ale polonezilor din localitate susținute de Cercul SSP din Cernăuți și de deputatul dr. Stanisław Kwiatkowski au fost încununate de promisiunea de a deschide o școală populară polonă.

10.03. – **Suceava, Casa Polonă:** În timpul ședinței, conducerea APAF și de L. din localitate a votat în unanimitate numirea membrilor săi de onoare: inspectorul căilor ferate de stat în Jarosław Bazyl Mokrański, inginerul șef în Gura Humorului Alojz Fridl și directorul industrial în Lvov Ludwik Kuchar, ca o recunoaștere a meritelor lor.

10.05. – **Cernăuți:** Societatea Corală Chopin din Stanisławów a dat un concert. A fost bine primit de puțin numerosul public, căci organizatorii abia cu trei

afişe w języku niemieckim, a w języku polskim dla 15 tys. miejscowych Polaków dopiero w dniu koncertu.

10.06. – Czerniowce, Gimnazjum Polskie: Otrzymała się pierwsza konferencja informacyjna dla rodziców o postępach uczniów. Podobne konferencje miały się odbywać regularnie co dwa tygodnie.

10.07. – Czerniowce: Przybył pociągiem kurierskim poseł dr Stanisław Głąbiński i w towarzystwie oczekującego nań redaktora „Gazety Polskiej” Henryka Stanisława Zuckera udał się do mieszkania prezydenta i posła dr. Stefanowicza, u którego odbyła się narada polskiego klubu poselskiego przed obradami Sejmu.

10.08. – Czerniowce: Posłowie dr Stanisław Głąbiński i dr Stanisław Kwiatkowski zwiedzili Gimnazjum Polskie, hospitowali lekcje języka polskiego i łacińskiego w klasie I oraz matematyki w kl. II. Głąbiński wyraził uznanie dyrektorowi dr. Cydze-Karpińskiemu, a przemawiając do uczniów zachęcał ich do pracy i patriotyzmu.

10.08. – Czerniowce, Dom Polski: Poseł dr Stanisław Głąbiński przyjmował deputacje, m.in. deputację z Łużan, na czele z prezesem kocmanieckiego Koła TSL Feliksem Passakasem i tamtejszym proboszczem ks. kan. Steinbachem. Delegacja wręczyła petycję w sprawie założenia szkoły polskiej w Łużanach.

10.08. – Czerniowce, sala Hotelu Centralnego: Wieczorem miejscowe Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko” urządziło uroczysty komers na cześć swojego członka honorowego Stanisława Głąbińskiego.

10.08. – Czerniowce: Rozpoczęła się sesja Sejmu bukowińskiego. W obradach brali udział posłowie polscy, spośród których dr Kajetan Stefanowicz został przewodniczącym komisji gospodarczej, Krzysztof Abrahamowicz wszedł do komisji weryfikacyjnej, dr Stanisław Głąbiński – do komisji konstytucyjnej, Gorzycki – do komisji budżetowej i gospodarczej, dr Stanisław Kwiatkowski – do komisji administracyjnej i szkolnej, dr Aleksander Skibniewski – do komisji drogowej i petycyjnej.

10.<13. – Czerniowce: Rada Szkolna Krajowa mianowała Emanuela Kaziewicza starszym nauczycielem ludowym dla Dealul-Florenilor, a Jerzego Pawluka w Kadłubiskach – starszym nauczycielem dla Łuki, zaś nauczycielami względnie nauczycielkami m.in.: Jana Tuszyńskiego (Tuşinschi), Mikołaja Leńczuka (Lenciuc), Glikierę Solnicką (Solniţchi), Dominikę Czyżewską (Cijevschi). Ponadto wyraziła uznanie właścicielce dóbr w Budyńcu Almie Wołczyńskiej za jej ofiarną pracę na rzecz ubogiej dziatwy szkolnej w charakterze przewodniczącej filii pań rumuńskich.

10.<13 – Radowce: Kilka dni przed 13 listopada członkowie Czytelni Polskiej uroczystie obchodzili 60-lecie urodzin jednego z najstarszych i najbardziej

zile înainte au lipit afişele în limba germană, iar în limba polonă, pentru cei 15 mii de polonezi din localitate, abia în ziua concertului.

10.06. – Cernăuţi, Gimnaziul Polonez: A avut loc prima conferinţă informativă pentru părinţi privitoare la progresele elevilor. Astfel de conferinţe urmau să aibă loc în mod regulat, o dată la două săptămâni.

10.07. – Cernăuţi: Deputatul dr. Stanisław Głąbiński a sosit cu trenul curier şi, însoţit de redactorul „Gazetei Polone” Henryk Stanisław Zucker, care l-a aşteptat, a mers la locuinţa preşedintelui şi deputatului dr. Stefanowicz unde s-a desfăşurat o dezbatere a grupului deputaţilor polonezi înainte de dezbaterile Seimului.

10.08. – Cernăuţi: Deputaţii dr. Stanisław Głąbiński şi dr. Stanisław Kwiatkowski au vizitat Gimnaziul Polonez, au asistat la lecţii de limba polonă şi latină la cl. I şi la ora de matematică la cl. a II-a. Głąbiński a făcut aprecieri la adresa directorului dr. Cydza-Karpiński, iar pe elevi i-a îndemnat la muncă şi patriotism.

10.08. – Cernăuţi, Dom Polski: Deputatul dr. Stanisław Głąbiński a primit delegaţia, printre altele din Lujani, în frunte cu Feliks Passakas – preşedintele Cercului SŞP din Cozmeni şi parohul pr. canonic Steinbach. Delegaţia a înmănat o petiţie privitoare la înfiinţarea şcolii polone în Lujeni.

10.08. – Cernăuţi, sala Hotelului Central: Seara, Asociaţia Universitarilor Polonezi „Ognisko” din localitate a organizat un banchet festiv în onoarea membrului său de onoare Stanisław Głąbiński.

10.08. – Cernăuţi: A început sesiunea Seimului bucovinean. La dezbatere au participat deputaţii polonezi, dintre aceştia dr. Kajetan Stefanowicz a devenit preşedintele comisiei economice, Krzysztof Abrahamowicz a intrat în componenţa comisiei de revizie, dr. Stanisław Głąbiński – în comisia pt. constituţie, Gorzycki – în comisia bugetară şi economică, dr. Stanisław Kwiatkowski – în comisia administrativă şi şcolară, dr. Aleksander Skibniewski – în comisia drumuri şi petiţii.

10.<13. – Cernăuţi: Consiliul Şcolar al Țării l-a numit pe Emanuel Kaziewicz profesor popular cu stagiul pentru Dealul Florenilor, pe Jerzy Pawluk – profesor cu stagiul pentru Łuka; iar învăţători, respectiv învăţătoare, printre alţii: Jan Tuszyński (Tuşinschi), Mikołaj Leńczuk (Lenciuc), Glikeria Solnicka (Solniţchi), Dominika Czyżewska (Cijevschi). În afară de aceasta a apreciat-o pe proprietara moşiei din Budineţ – Alma Wołczyńska pentru munca plină de dăruire în folosul şcolărilor săraci, în calitate de preşedintă a filialei doamnelor române.

10.<13. – Rădăuţi: Cu câteva zile înainte de 13 noiembrie, membrii Societăţii Polone de Lectură au sărbătorit festiv 60 de ani de la naşterea celui mai vârstnic şi cu merite pentru comunitatea poloneză din

zasłużonych dla polskości w powiecie członków Czytelnia R. Kajetanowicza. Tego dnia dla uczczenia pamięci ks. Piotra Skargi w 300-lecie śmierci urządzono wieczornicę, na którą złożyły się: słowo wstępne prezesa Czytelnia ks. Jana Szramy Wieckiego, odczyt ks. Józefa Krukurki „Skarga jako polityk i obywatel”, występ chóru żeńskiego oraz deklamacje. Znaczną część publiczności stanowili rękodzielnicy i robotnicy.

10.13. – Głęboka, Czytelnia Polska TSL: Uroczyste obchodzone jubileusz skargowski. Na obchód złożyło się przemówienie pośła polskiego dr. Aleksandra Skibniewskiego, życie i dzieła ks. Piotra Skargi opowiedziane przez miejscowego ks. Józefa Janiszewskiego, wspólny śpiew pieśni narodowych oraz słuchanie muzyki gramofonowej.

10.13. – Zastawna: Z inicjatywy nauczyciela Jarzyńskiego spośród członków miejscowej Czytelnia Polskiej został powołany komitet, który urządził jubileuszowy obchód ku czci ks. Piotra Skargi. Na domu, w którym odbywała się uroczystość, przez cały dzień powiewała flaga biało-czerwona, sala zaś była przyozdobiona herbem Polski, zielenią, chorągiewkami o barwach narodowych i portretami królowej Jadwigi oraz Adama Mickiewicza. Na program złożyły się: odczyt Jarzyńskiego o życiu i działalności ks. Skargi, deklamacja oraz wyreżyserowane przez Jarzyńskiego przedstawienie miejscowych amatorów.

10.15. – Czerniowce: Podczas obrad Sejmu klub posłów polskich wniósł szereg interpelacji do prezydenta kraju dr. Rudolfa hr. Meranu w sprawie niezbędnej pomocy dla polskich powodziń, zwłaszcza najbardziej poszkodowanych na przedmieściach Czerniowiec, w Baniłowie n./Czeremoszem, Czartoryi, Dunawcu, Laurence, Mikułowej Polanie, Milijowie, Nowym Sołńcu, Pance, Słoboda Baniłów, Waszkowcach i Żadowie oraz do tegoż prezydenta jako pełniącego funkcję przewodniczącego Rady Szkolnej Krajowej w sprawie nauczania języka polskiego w Bojanie Centrum, Gogolinie, Gurahumorze, Kocmaniu, Nowosielicy, Opryszenach, Paltynosie, Piotrowcach – Fundoja, Radowcach, Rarańczy, Tereblesztach i Toporowcach. Podczas posiedzenia sejmowego 18 października przewodniczący komisji gospodarczej dr. Kajetan Stefanowicz przedstawił opracowany przez siebie projekt reformy Banku Krajowego i sanacji kas raiffeisenowskich, które po dwunastogodzinnych obradach komisja gospodarcza przyjęła i wyraziła podziękowanie referentowi. Podczas posiedzenia Sejmu 19 października prezydent Bukowiny dr. Rudolf hr. Meranu m.in. odpowiedział na interpelację pośła dr. Stanisława Kwiatkowskiego i towarzyszy z klubu polskiego. Oświadczył, że ze względu na krótkość czasu nie jest w stanie odpowiedzieć szczegółowo na bardzo konkretne pytania w sprawie szkolnictwa polskiego na Bukowinie, ale zapewnił, że zainteresuje się sprawami

ținut – R. Kajetanowicz. În această zi s-a organizat o serată pentru cinstirea memoriei pr. Piotr Skarga la împlinirea a 300 de ani de la moartea acestuia. Serata a cuprins: cuvântul introductiv al președintelui Societății de Lectură – pr. Jan Szrama Wiecki, referatul pr. Józef Krukurka „Skarga ca om politic și cetățean”, evoluția corului feminin și recitări. Majoritatea publicului a fost alcătuită din meșteșugari și muncitori.

10.13. – Adâncata, Societatea Polonă de Lectură a SȘP: A fost sărbătorit festiv jubileul lui P. Skarga. Acesta a cuprins alocuțiunea deputatului polonez dr. Aleksander Skibniewski, viața și operele pr. Piotr Skarga prezentate de pr. Józef Janiszewski din localitate, participanții au cântat împreună cântece patriotice și au ascultat muzică la gramafon.

10.13. – Zastavna: Din inițiativa prof. Jarzyński a fost numit un comitet din rândul membrilor Societății Polone de Lectură din localitate care a organizat jubileul în memoria pr. Piotr Skarga. Pe casa unde s-au desfășurat festivitățile, întreaga zi a fluturat drapelul alb-roșu, iar sala a fost ornată cu stema Poloniei, ghirlande verzi, steaguri în culorile naționale și portretul reginei Jadwiga și al lui Adam Mickiewicz. Programul a cuprins: conferința lui Jarzyński despre viața și activitatea pr. Skarga, recitări și o reprezentație a amatorilor din localitate regizată de Jarzyński.

10.15. – Cernăuți: În timpul dezbaterilor Seimului, clubul deputaților polonezi a interpelat, în mai multe rânduri, pe președintele țării dr. Rudolf conte Meranu în problema ajutorării polonezilor care au suferit de pe urma inundațiilor, mai ales a celor de la periferia Cernăuțiului, din Bănila pe Ceremuș, Ceartora, Dunavăț, Laurence, Poiana Micului, Milăuți, Solonețu Nou, Panca, Sloboda Bănila, Vășcăuți și Jadova precum și pe același președinte ca și șef al Consiliului Școlar al Țării în problema învățării limbii polone în Boian Centru, Gogolina, Gura Humorului, Cozmeni, Noua Suliță, Oprișeni, Păltinoasa, Pătrăuți-Fundoaia, Rădăuți, Rarancea, Tereblecea și Toporăuți. În timpul ședinței Seimului din ziua de 18 octombrie, dr. Kajetan Stefanowicz – președintele comisiei economice a prezentat proiectul propriu de reformă a Băncii Țării și însănătoșirea caselor Raiffeisen, proiect care, după 12 ore de dezbateri, a fost acceptat de comisia economică, aceasta mulțumind referentului. În timpul ședinței Seimului din 19 octombrie, președintele Bucovinei dr. Rudolf conte Meranu, printre altele, a răspuns la interpelarea deputatului dr. Stanisław Kwiatkowski și a membrilor clubului polonez. A declarat că, din cauza timpului prea scurt, nu este în stare să răspundă detaliat la întrebările foarte concrete în problema învățământului polonez în Bucovina, dar a dat asigurări că se va interesa de problemele ridicate și, în măsura posibilităților, va satisface așteptările polonezilor.

poruszonymi i w miarę możliwości zaspokoi oczekiwania Polaków.

10.18. – Czerniowce: Odkonano zwyczajne walne zgromadzenie członków Towarzystwa Akademików Polskich „Ognisko” i Klubu Byłych Członków. Wybrano zarząd obu organizacji. Wyrażono uznanie W. Mierzwińskiemu za jego działalność społeczną, utrzymano miesięczną składkę w wysokości 2 k oraz postanowiono odbywać miesięczne spotkania w lokalu Michała Goreckiego. Z okazji pobytu honorowego członka „Ogniska” dr. Stanisława Głąbińskiego członkowie tej organizacji wraz z Klubem Byłych Członków wykonali zbiorowe zdjęcie w zakładzie fotograficznym Krzanowskiego.

10.19. – Czerniowce: Posłowie dr Stanisław Głąbiński i dr Stanisław Kwiatkowski zwiedzili nowoczesny zakład bednarski Mikołaja Zajączkowskiego, a pierwszy z nich pod wpływem wzorowego urzędnika zakładu postanowił wyjednać subwencję ministerstwa robót publicznych na rozszerzenie tego przedsiębiorstwa zatrudniającego 30 pracowników.

10.19. – Czerniowce, Dom Polski: Pod przewodnictwem prezesa dyrektora Jana Kamińskiego odbyło się posiedzenie wydziału Związku Nauczycielstwa Polskiego.

10.19. – Czerniowce: Posłowie dr Stanisław Głąbiński, dr Stanisław Kwiatkowski i dr Aleksander Skibniewski pojechali salonką kolejową do Kaczyki, skąd następnego dnia udali się do Nowego Sołonica.

10.19. – Czerniowce, sala Domu Niemieckiego: Odbył się koncert z okazji jubileuszu 40-lecia istnienia miejscowego Towarzystwa Śpiewackiego.

10.<20. – Czerniowce: W myśl polecenia Związku Towarzystw Sokolich wydział „Sokoła” czerniowieckiego wybrał komisję oświatowo-agitacyjną, która zajęła się przygotowaniem kilku wykładów o powstaniu styczniowym.

10.20. – Lwów: W zjeździe delegatów towarzystw sokolich wzięli udział Kazimierz Tokarski, inż. [Adam Wallek] Walewski i Wojciech Wejdelek – wszyscy z Czerniowiec.

10.20. – Nowy Soloniec, Kaczyka: Przybyli posłowie dr Stanisław Głąbiński, dr Stanisław Kwiatkowski i dr Aleksander Skibniewski. Z ich udziałem odbyło się poświęcenie i otwarcie nowej szkoły w Nowym Sołonicu. W Domu Pielgrzymów w Kaczyce natomiast odbył się wiec polski. Zagaił go superior ks. Wojciech Grabowski. Potem dr Głąbiński mówił o pracach Koła Polskiego w Wiedniu, dr Kwiatkowski zdał sprawę z ostatniej sesji Sejmu bukowińskiego, a dr Skibniewski wzywał do zgodnej pracy wszystkich stanów i zawodów w dążeniu do wspólnego celu wszystkich Polaków. Następnie pracownicy salinarni zadawali pytania i prosili posłów o pomoc w polepszeniu ich

10.18. – Cernăuți: A avut loc adunarea generală ordinară a membrilor Societății Universitarilor Polonezi „Ognisko” și a Clubului Foștilor Membri. A fost aleasă conducerea ambelor organizații. A fost apreciată activitatea socială a lui W. Mierzwiński, a fost menținută cotizația lunară de 2 c. și s-a stabilit ca, lunar, să aibă loc întâlniri în localul lui Michał Gorecki. Cu prilejul prezenței membrului de onoare al Societății „Ognisko” – dr. Stanisław Głąbiński membrii acestei organizații și Clubul Foștilor Membri au făcut o fotografie comună la atelierul lui Krzanowski.

10.19. – Cernăuți: Deputații dr. Stanisław Głąbiński și dr. Stanisław Kwiatkowski au vizitat moderna întreprindere de butnărie, iar primul dintre ei, sub influența organizării exemplare a fabricii, a decis să obțină o subvenție de la ministerul lucrărilor publice pentru extinderea acestei întreprinderi în care lucrează 30 de muncitori.

10.19. – Cernăuți, Casa Polonă: Sub conducerea președintelui director Jan Kamiński a avut loc ședința conducerii Uniunii Cadrelor Didactice Poloneze.

10.19. – Cernăuți: Deputații dr. Stanisław Głąbiński, dr. Stanisław Kwiatkowski și dr. Aleksander Skibniewski au plecat cu vagonul-salon la Cacica, de unde a doua zi au plecat la Solonețu Nou.

10.19. – Cernăuți, sala Casei Germane: A avut loc un concert cu prilejul jubileului de 40 de ani de existență a Societății de Cânt din localitate.

10.<20. – Cernăuți: În urma recomandării Uniunii Asociațiilor „Sokół”, conducerea asociației din localitate a ales comisia de învățământ și agitație care s-a ocupat de pregătirea câtorva conferințe despre insurecția din ianuarie.

10.20. – Lvov: La congresul delegaților asociațiilor „Sokół” au luat parte Kazimierz Tokarski, ing. [Adam Wallek] Walewski și Wojciech Wejdelek – toți din Cernăuți.

10.20. – Solonețu Nou, Cacica: Au sosit deputații dr. Stanisław Głąbiński, dr. Stanisław Kwiatkowski și dr. Aleksander Skibniewski. Cu participarea lor a avut loc sfințirea și inaugurarea noii școli în Solonețu Nou. Iar la Casa Pelerinilor din Cacica a avut loc o reuniune poloneză. A deschis-o pr. superior Wojciech Grabowski. Apoi dr. Głąbiński a vorbit despre activitatea Cercului Polonez din Viena, dr. Kwiatkowski a raportat despre ultima sesiune a Seimului bucovinean, iar dr. Skibniewski a chemat la activitate în bună înțelegere a tuturor stărilor și meseriilor în atingerea scopului comun al tuturor polonezilor. Apoi muncitorii salinei au pus întrebări și i-au rugat pe deputați să îi ajute în îmbunătățirea vieții lor și în reorganizarea salinelor. De

bytu i w reorganizacji salin. Kilkakrotnie głos zabierał radca Leopold Cehak, który objaśnił posłom wiele problemów nurtujących górników i pracowników zakładów związanych z kopalnią soli. Poseł dr Głębiński obiecał interweniować w ich sprawie.

10.23. – Czerniowce: Sekcja dobroczynności miejscowego Towarzystwa Bratniej Pomocy podała do wiadomości, iż w dniach 1-2 listopada będzie zbierać ofiary i sprzedawać krzyże z lampkami na wsparcie ubogich rodaków.

10.<24.– Czerniowce: Staraniem posłów polskich Sejm bukowiński uchwalił wesprzeć następujące polskie instytucje, stowarzyszenia, osoby jednorazowym zasiłkiem: TSL w Czerniowcach (na utrzymanie polskich szkół prywatnych), Towarzystwo Bursy im. A. Mickiewicza, Towarzystwo Bursy im. Issakowicza, Zakład SS. Rodziny Maryi, Towarzystwo Bursy im. J. Kilińskiego, Komitet Budowy rzymskokatolickiego kościoła w Rudzie, Ochronkę Katolicką w Czerniowcach, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Czerniowcach, Stowarzyszenie Polek w Kocmaniu, Komitet Budowy Kościoła Rzymskokatolickiego w Dawidach Zrębie, Gminę Nowy Sołonec (na budowę szkoły), Towarzystwo Bratniej Pomocy i Czytelnię Polską w Czerniowcach, Stowarzyszenie Rękodzielniczków Polskich „Gwiazda”, Dom Pielgrzymów w Kaczyce, Czytelnię Polską w Waszkowcach n/ Czeremoszem, Polską Kasę Rękodzielniczą w Czerniowcach, SS. Felicjanki w Czerniowcach, Towarzystwo Śpiewu Kościelnego w Czerniowcach, Towarzystwo Pielęgniowania Muzyki Kościelnej w Kaczyce.

10.23. – Wiedeń: Dr Stanisław Głębiński wraz z 24 członkami Koła Polskiego złożyli w parlamencie wniosek nagły o natychmiastową i znaczną pomoc materialną dla mieszkańców (w tym Polaków) Bukowiny dotkniętych deszczami i powodzią.

10.<27. – Czerniowce: Redakcja „Gazety Polskiej” włączyła się w akcję zbiórki pieniężnej na potrzeby Czerwonego Półksiężycza.

10.<27. – Radowce: Komendant stadniny pułkownik Wacław Wolf został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Franciszka Józefa.

10.28. – Czerniowce: Przeżywszy lat 86 zmarł Kajetan Passakas. Przy licznych udziale obywateli miejskich i wiejskich 30 października odbył się jego pogrzeb. Kondukt żałobny prowadził ks. Andrzej Łukasiewicz wraz ks. inf. Józefem Schmidem i ks. kan. Kosteckim.

10.28.-29.– Czerniowce: Odbyła się pierwsza okręgowa konferencja nauczycieli polskich pod przewodnictwem inspektora okręgowego Mateusza Kasprzaka. Główną uwagę zajmowały referaty poświęcone programom i metodyce nauczania. W żywej dyskusji zgłoszono wiele wniosków. W konferencji brali udział poseł dr Stanisław Kwiatkowski i dyrektor Jan Kamiński.

câteva ori a luat cuvântul consilierul Leopold Cehak care a clarificat deputaților numeroasele probleme ce îi frământă pe mineri și pe muncitorii întreprinderilor legate cu mina de sare. Deputatul dr. Głębiński a promis că va interveni în problema lor.

10.23. – Cernăuți: Secția caritativă a Asociației de Ajutor Frățesc din localitate a anunțat că, în zilele de 1-2 noiembrie, va aduna donațiile și va vinde cruci cu lămpi pentru ajutorarea compatrioților săraci.

10.<24.– Cernăuți: Prin strădania deputaților polonezi, Seimul bucovinean a decis să sprijine cu subvenții următoarele instituții poloneze, asociații, persoane o singură dată: SȘP Cernăuți (pentru școlile poloneze particulare), Societatea Internatului „A.Mickiewicz”, Societatea Internatului „Issakowicz”, Institutul Surorilor Familiei Mariei, Societatea Internatului „J. Kiliński”, Comitetul Construcției bisericii romano-catolice din Ruda, Orfelinatul Catolic din Cernăuți, Asociația de Gimnastică „Sokół” din Cernăuți, Asociația Polonezelor din Cozmeni, Comitetul construcției bisericii romano-catolice din Davideni-Zrăb, comuna Solonețu Nou (pentru construcția școlii), Asociația Polonă de Ajutor Frățesc și de Lectură din Cernăuți, Asociația Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda”, Casa Pelerinilor din Cacica, Societatea Polonă de Lectură din Vășcăuți pe Ceremuș, Casa Polonă a Meșteșugarilor din Cernăuți, Surorile Feliciane din Cernăuți, Societatea de Cânt Bisericesc din Cernăuți, Societatea de Cultivare a Muzicii Bisericești din Cacica.

10.23.– Viena: Dr. Stanisław Głębiński cu 24 de membri ai Cercului Polonez au depus la parlament o moțiune urgentă pentru ajutor material oferit locuitorilor (deci și polonezilor) Bucovinei care au suferit de pe urma ploilor și inundațiilor.

10.<27. – Cernăuți: Redacția „Gazetei Polone” s-a alăturat adunării de fonduri pentru Semiluna Roșie.

10.27. – Cernăuți: Comandantul hergheliei – colonelul Wacław Wolf a fost distins cu Crucea de Cavalier al Ordinului Franz Jozef.

10.28. – Cernăuți: A murit la vârsta de 86 de ani Kajetan Passakas. În mormântarea a avut loc în ziua de 30 octombrie, în prezența a numeroși locuitori din orașe și sate. Cortegiul funerar a fost condus de pr. Andrzej Łukasiewicz împreună cu pr. infulat Józef Schmid și pr. canonic Kostecki.

10.28-29. – Cernăuți: A avut loc prima conferință regională a cadrelor didactice poloneze sub conducerea inspectorului regional Mateusz Kasprzak. De o atenție deosebită s-au bucurat referatele dedicate programelor și metodicii învățării. În timpul unor vii discuții, s-au făcut numeroase propuneri. La conferință au luat parte deputatul dr. Stanisław Kwiatkowski și directorul Jan Kamiński.

10.29. – Suczawa, rzymskokatolicki kościół parafialny św. Jana Nepomucena: Odprawione zostało uroczyste nabożeństwo dla uczczenia ks. Piotra Skargi w 300-lecie jego śmierci. Podczas tego nabożeństwa miejscowy kooperator ks. Józef Krukurka wygłosił podniosłe patriotyczne kazanie „Skarga prorokiem narodowym”.

dr Jan Bujak – Kraków

10.29. – Suceava, biserica parohială romano-catolică cu hramul Ioan Nepomuk: A fost oficiată o liturghie solemnă pentru cinstirea pr. Piotr Skarga, la împlinirea a 300 de ani de la moartea lui. În timpul liturghiei pr. Józef Krukurka, cooperator din localitate, a rostit o înălțătoare predică „Skarga proroc național”.

Trad. St. Iachimovschi

Listopadowy czas zadumy

Pierwszy dzień listopada jest w Polsce dniem wolnym od pracy. Tego dnia ludzie przychodzą na cmentarze, aby zapalić znicze i się pomodlić. Cmentarze zmieniają swój wygląd, z miejsc smutnych i pustych stają się kolorowe. Toną w kwiatach, a płomyki palących się zniczy tworzą nastrojową i tajemniczą poświatę. To stare chrześcijańskie święto, jego początki sięgają głębokiego średniowiecza. Najpierw było obchodzone 1 maja, a w VIII w. zaczęto je obchodzić właśnie 1 listopada. To wtedy papież Grzegorz IV zdecydował, że dzień ten będzie poświęcony nie tylko męczennikom oddającym życie za Chrystusa, ale wszystkim świętym kościoła katolickiego.

Następnego dnia po Wszystkich Świętych, 2 listopada, obchodzone są Zaduszki. To święto znacznie starsze niż Wszystkich Świętych, sięga czasów pogańskich, gdy zwane było Świętem Dziadów. Tradycja stawiania zniczy na grobach wywodzi się z pradawnego pogańskiego zwyczaju rozpalania ognisk na mogiłach. Wierzono bowiem, że ogień ogrzeje błakające się po ziemi dusze oraz wskaże im drogę odejścia w zaświaty. Na grobach stawiano również jadło i napoje, aby duszyczki nie błakały się głodne i spragnione. W dzisiejszych czasach tego dnia ludzie wspominają wszystkich zmarłych, których dusze według ich wiary przebywają w czyśćcu. Modlą się za ich dusze, stąd nazwa Zaduszki. Polacy odwiedzają cmentarze 1 i 2 listopada, wspominając wszystkich, którzy odeszli z tego świata. Katolicy w Rumunii także obchodzą to święto, zapalają znicze, modlą się i spotykają z rodziną przy grobach swoich bliskich.

W wielu krajach kultury chrześcijańskiej 31 października, czyli w dzień przed Wszystkimi Świętymi, obchodzi się Halloween – zwyczaj związany z maskaradą i odnoszący się do świata zmarłych. Najhuczniej obchodzi się Halloween w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Irlandii, Szkocji i Anglii, w tych krajach cieszy się po święcie Bożego Narodzenia największą popularnością. Wywodzi się z celtyckiego obrządku Samhain. Ponad 2 tysiące lat temu tego dnia żegnano lato, witano zimę i obchodzono dzień zmarłych. W Irlandii w ten dzień palono ogniska oraz modlono się za dusze zmarłych, ludzie przebierali się w kolorowe kostiumy i odprowadzali duchy do granic osad. Dopiero w XX w. Halloween trafiło do Europy

Meditație de noiembrie

Prima zi a lunii noiembrie este zi liberă în Polonia. În această zi oamenii vin la cimitir, ca să aprindă candelile și să se roage. Cimitirele își schimbă aspectul, din locuri triste și pustii devin colorate. Sunt „invadate” de flori, iar flăcările candelilelor care ard crează o impresionantă și tainică lumină. Este o veche sărbătoare creștină, începuturile ei coboară în evul mediu timpuriu. Inițial a fost sărbătorită la 1 mai, iar în sec. VIII a început să fie sărbătorită la 1 noiembrie. Atunci papa Grigore al VI-lea a decis că această zi va fi dedicată nu doar martirilor care și-au dat viața pentru Cristos, ci tuturor sfinților bisericii catolice.

Următoarea zi de după sărbătoarea Tuturor Sfinților, pe 2 noiembrie este Ziua Morților (Zaduszki). Această sărbătoare este mult mai veche, din vremurile păgâne, când era numită Sărbătoarea Moșilor. Tradiția punerii candelilelor pe morminte provine de la străvechiul obicei păgân al aprinderii focurilor pe morminte. Căci se credea că focul va încălzi sufletele care rătăcesc pe pământ și le va arăta drumul către lumea cealaltă. Pe morminte se puneau, de asemenea, mâncare și băutură, pentru ca sufletele să nu rătăcescă flămânde și însetate. În zilele noastre, în această zi oamenii evocă toți morții ale căror suflete, conform credinței lor, se află în purgatoriu. Se roagă pentru sufletele lor, de aici denumirea de Zaduszki. Polonezii merg la cimitir în zilele de 1 și 2 noiembrie, evocând pe toți aceia care au plecat din această lume. Și catolicii din România sărbătoresc această zi, aprind candelile, se roagă și se întâlnesc cu familia la mormintele celor apropiați.

În multe țări creștine, la 31 octombrie, adică în ajunul sărbătorii Tuturor Sfinților, se sărbătorește Halloween-ul – obicei legat de o petrecere mascată și referitoare la lumea morților. Cu cea mai mare strălucire se sărbătorește în Statele Unite, Canada, Irlanda, Scoția și Anglia, în aceste țări se bucură de cea mai mare popularitate după sărbătoarea Crăciunului. Provine din ritualul celtic Samhain. Cu peste 2 mii de ani în urmă, avea loc despărțirea de vară, era întâmpinată iarna și se serba ziua morților. În Irlanda, în această zi se aprindeau focuri și se ruga pentru sufletele morților, oamenii se îmbrăcau în costume colorate și conduceau duhurile până la marginile așezărilor. Abia în sec. XX

zachodniej i Ameryki. Staje się również coraz bardziej popularne. Symbolem Halloween jest dynia wydrążona w środku, ponacinana w sposób przypominający ludzką głowę. W jej wnętrzu powinna się palić świeczka, stanowi wtedy niezwykle lampion.

Wszystkie święta odnoszące się do zmarłych obchodzone są od bardzo dawna. Są wyrazem pamięci oraz szacunku dla zmarłych. Niezmiennie składamy kwiaty, palimy znicze, modlimy się i odwiedzamy świątynie. Widok cmentarza wieczorem, gdy mienią się tysiące kolorowych lampek, jest czymś niezwykle, niepowtarzalnym. W powietrzu czuć charakterystyczny zapach ognia, który kojarzyć się może tylko z aurą listopadowych świąt. Coraz powszechniejsze jest palenie zniczy na zaniedbanych, zapomnianych grobach. To znaczy, że rozumiemy, iż w takie dni każdy zmarły zasługuje na chwilę uwagi, refleksji i modlitwy. Wychodzimy poza sferę naszych bliskich i okazujemy szacunek tym, których nie znaliśmy, ale którzy właśnie obchodzą swoje święto. Przed pomnikami nieznanymi żołnierzy można spotkać duże grupy ludzi oddające cześć poległym. Takich tłumów, jakie można wówczas spotkać na cmentarzu, nie uświadczy się nigdy więcej w ciągu roku.

Iwona Olszewska-Marculeac

Halloween-ul a ajuns în Apusul Europei și în America. El devine tot mai popular. Simbolul acestei sărbători este dovleacul scobit pe dinăuntru, tăiat în așa fel încât să amintească capul unui om. Înăuntru trebuie să ardă o lumânare ceea ce face să semene cu un lampion neobișnuit.

Toate sărbătorile referitoare la morți sunt foarte vechi. Ele sunt expresia amintirii și respectului pentru morți. Invariabil punem flori, aprindem candelă, ne rugăm și mergem la biserică. Imaginea cimitirului seara, când scânteiază mii de candelă colorate, este ceva neobișnuit, irepetabil. În aer se simte mirosul specific focului care poate fi asociat doar cu aura sărbătorilor lunii noiembrie. Tot mai frecvent se aprind candelă pe mormintele părăsite, uitate. Aceasta înseamnă că înțelegem că în astfel de zile fiecare mort merită o clipă de atenție, reflecție și rugăciune. Ieșim din sfera celor apropiați nouă și manifestăm respect față de cei pe care nu i-am cunoscut, dar care tocmai au sărbătoarea lor. În fața monumentelor soldaților necunoscuți pot fi întâlnite grupuri mari de oameni care cinstesc pe cei morți. Asemenea mulțimi, care pot fi întâlnite atunci la cimitir, nu se întâlnesc niciodată pe parcursul anului.

Trad. St. Iachimovschi

Z Januszem Korczakiem na Bukowinie

Proiect „Z Januszem Korczakiem wśród polskich dzieci na Bukowinie” zrealizowaliśmy w dniach 19-21 września 2012 r. w szkołach w Kaczyce i Pârteștii de Sus. Jego patronami byli: minister Marek Michałak – Rzecznik Praw Dziecka, profesor Jerzy Buzek – poseł do Parlamentu Europejskiego oraz Antoni Mrowiec – wójt gminy Świerklany. W projekcie brało udział piętnaście uczennic naszych szkół oraz czterech nauczycieli. Przedstawiliśmy program słowno-muzyczny związany z rolą, jaką w naszym kraju przywiązuje się do przestrzegania praw dziecka, a także z postacią Starego Doktora. Wcześniej nie była ona znana nauczycielom i dzieciom miejscowych szkół. W czasie wspólnych imprez nawiązaliśmy przyjaźnie zarówno z dziećmi o polskich korzeniach, jak i z tymi, które pochodzą z rodzin rumuńskich. Podpisaliśmy deklarację dalszej współpracy. Swoim projektem oddaliśmy cześć wielkiemu Przyjacielowi Dzieci. Poznaliśmy kulturę i historię Bukowiny. Przybliżyliśmy miejscowym dzieciom kulturę naszego kraju.

Pragniemy podziękować wszystkim osobom, które spotkaliśmy w czasie naszego pobytu na Bukowinie: panu posłowi Gerwazemu Longherowi, pani wójt gminy Kaczyka, dyrektorom i nauczycielom od-

Cu Janusz Korczak în Bucovina

Proiectul „Cu Janusz Korczak printre copiii polonezi din Bucovina” l-am realizat în zilele de 19-21 septembrie 2012 în școlile din Cacica și Pârteștii de Sus. Proiectul a fost patronat de: ministrul Marek Michałak – Purtătorul de Cuvânt al Drepturilor Copilului, profesorul Jerzy Buzek – deputat în Parlamentul European precum și de Antoni Mrowiec – primarul localității Świerklany. La proiect au luat parte cincisprezece eleve ale școlilor noastre și patru cadre didactice. Am prezentat un program alcătuit din texte recitate și creații muzicale legate de rolul respectării drepturilor copilului în țara noastră, dar și de figura Bătrânului Doctor. Ea nu a fost cunoscută dinaintea cadrelor didactice și copiilor din școlile locale. În timpul activităților comune ne-am împrietenit atât cu copiii cu rădăcini poloneze, cât și cu cei ce provin din familii de români. Am semnat o declarație de colaborare viitoare. Cu acest proiect am onorat marele Prieten al Copiilor. Am cunoscut cultura și istoria Bucovinei. Am apropiat copiii de aici cultura țării noastre.

Dorim să mulțumim tuturor persoanelor pe care le-am întâlnit în timpul șederii noastre în Bucovina: domnului deputat Ghervazen Longher, doamnei primar al comunei Cacica, directorilor și cadrelor didactice

wiedzanych szkół, mieszkańcom Kaczyki, a zwłaszcza wspomniał dzieciom i młodzieży. W naszej pamięci pozostaniecie jako ludzie wielkiego serca, dobroci oraz serdeczności. Szczególne wyrazy podziękowania kierujemy na ręce państwa Krystyny i Michała Cehaniuk – animatorów polskości w Kaczyce. Dziękujemy za prezent, jaki zabraliśmy ze sobą do Polski. Jest nim film „Kaczyka. Jest takie miejsce”, w którym pan Michał odśpiewa historię i życie współczesne miejscowej Polonii.

W imieniu uczestników wyjazdu na Bukowinę

mgr Maria Rduch
dyrektor Gimnazjum im. Karola Miarki w Świerklanach
dr Norbert Niestolik
dyrektor Gimnazjum im. Księdza Walentego
w Jankowicach

din școlile vizitate, locuitorilor Cacicăi și, mai ales, minunaților copii și tineri. Veți rămâne în amintirea noastră ca oameni cu inimă mare, buni și sinceri. Mulțumiri deosebite adresăm familiei Cristina și Mihai Cehaniuk – animatori ai spiritului polonez în Cacică. Mulțumim pentru cadoul pe care l-am luat în Polonia. Este filmul „Cacică. E un astfel de loc” în care Domnul Mihai dezvăluie istoria și viața de astăzi a comunității poloneze din localitate.

În numele participanților la acțiunea din Bucovina

Maria Rduch
directorul Gimnaziului „Karol Miarka” din Świerklany
dr. Norbert Niestolik
directorul Gimnaziului „Ksiądz Walenty” din Jankowice
Trad. St. Iachimovschi

Zespół „Sołonzanka” z Nowego Sołoncea w ciągu ostatnich kilku miesięcy był bardzo aktywny. Wziął udział w dorocznych festiwalach, zaprezentował się w nowych miejscach, doskonalił swój warsztat, poszerzył repertuar o polskie tańce i wreszcie wzbogacił się o nowe stroje do poloneza.

Warsztaty taneczno-muzyczno-śpiewacze

W okresie 14-19 czerwca zespół „Sołonzanka” wyjechał do Złotnika, żeby po raz siódmy wziąć udział w warsztatach taneczno-muzyczno-śpiewaczych. Warsztaty te to czas na próby, spotkanie z rodziną i przyjaciółmi oraz przygotowanie obu zespołów – „Dolina Nowego Sołoncea” ze Złotnika i „Sołonzanka” z Nowego Sołoncea – do następnych wspólnych występów. Muzyka, śpiew i taniec łączą nas wszystkich. Pozwalają zachować naszą kulturę, zwyczaje, obyczaje, strój i język.

Warsztaty rozpoczęły się Mszą świętą w intencji obu zespołów w kościele św. Jana Chrzyciela w Złotniku. Po niej oba zespoły i zaproszeni goście korowodem ulicami Złotnika udali się do miejscowej Szkoły Podstawowej. W ogrodzie szkoły, gdzie przywitała nas dyrektor Jadwiga Muńko, z domu Golec, dzieci ze szkoły im. Henryka Sienkiewicza z Nowego Sołoncea i dzieci ze szkoły w Złotniku zasadziły drzewko przyjaźni. W sali sportowej w Złotniku odbył się następnie wspólny występ.

19 czerwca oba zespoły wyjechały do Jastrowia, żeby wziąć udział w XXIII edycji Festiwalu „Bukowińskie Spotkania”.

W okresie 27-31 lipca zespół „Sołonzanka” po raz siódmy uczestniczył w Tygodniu Kultury Beskidzkiej. W jego ramach odbywa się Festiwal Folkloru Górali Polskich w Żywcu, podczas którego „Sołonzaka”, oczywiście wspólnie z „Doliną Nowego Sołoncea” ze Złotnika zaprezentowały zwyczaj wielkanocny „Po pisankach”, żywy wciąg w Sołonce

Ansamblul „Sołonzanka” din Solonețu Nou a fost foarte activ în ultimele luni. A luat parte la festivalurile anuale, s-a prezentat în locuri noi, s-a perfecționat, și-a lărgit repertoriul cu dansuri poloneze și, în sfârșit, s-a îmbogățit cu costume noi pentru polonez.

Ateliere de dans, muzică și cântec

În perioada 14-19 iunie, ansamblul „Sołonzanka” a plecat la Złotnik pentru a lua parte, a șaptea oară, la atelierele de dans, muzică și cântec. Atelierele înseamnă repetiții, întâlniri cu familia și prietenii precum și pregătirea ambelor ansambluri – „Dolina Nowego Sołoncea” din Złotnik și „Sołonzanka” din Solonețu Nou – pentru următoarele evoluții împreună. Muzica, cântul și dansul ne unesc pe noi toți. Ele permit păstrarea culturii noastre, a obiceiurilor, costumului și limbii.

Atelierele au început cu Sfânta Liturghie în intenția ambelor ansambluri, în biserica cu hramul Ioan Botezătorul din Złotnik. După aceasta, ambele ansambluri și oaspeții, în cortegiu pe străzile localității Złotnik, s-au îndreptat către Școala Generală. În grădina școlii, unde ne-a întâmpinat directorul Jadwiga Muńko, născ. Golec, copiii de la școala „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou și cei de la școala din Złotnik au sădit copacul prieteniei. În sala de sport din Złotnik a avut loc apoi programul comun.

În ziua de 19 iunie, ambele ansambluri au plecat la Jastrowie, pentru a participa la a XXIII-a ediție a Festivalului „Întâlniri Bucovinene”.

În perioada 27-31 iulie, ansamblul „Sołonzanka” a participat, pentru a șaptea oară, la Săptămâna Culturii Beskidzilor. În cadrul acestei manifestări are loc la Żywiec Festivalul Folklorului Muntenilor Polonezi, în timpul căruia „Sołonzanka”, bineînțeles împreună cu „Dolina Nowego Sołoncea” din Złotnik, au prezentat obiceiul „După ouă de Paște”, încă viu în Solo-

i w Złotniku. Oba zespoły wystąpiły także z programem pieśni i tańców górali czadeckich w Istebnej podczas Festynu Istebniańskiego.

W okresie 7-13 sierpnia zespół „Dolina Nowego Sołonica” przyjechał na Bukowinę, do Nowego Sołonica, na dalszy ciąg warsztatów. Można było podziwiać wspólny występ obóch zespołów na Dożynkach, które odbyły się 8 września w Nowym Sołonicu. Tuż po nich, 9 września, na zaproszenie gminy Poiana Stampei, oba zespoły zaprezentowały się w ramach Dni Poiana Stampei. Wspólny występ rozpoczęła „Sołonzanka” polonezem w nowych strojach szlacheckich, po którym oba zespoły zaśpiewały i zatańczyły „po góralsku”. Program zakończyła „Sołonzanka” kujawiakiem i krakowiakiem. W tej rumuńskiej wsi zakończyła się siódma edycja naszych warsztatów taneczno-muzyczno-śpiewaczych.

neț și Złotnik. Ambele ansambluri au evoluat și în programul de cântece și dansuri ale muntenilor Czadca la Istebna, în timpul festivalului de aici.

În perioada 7-13 august, ansamblul „Dolina Nowego Sołonica” a sosit în Bucovina, la Solonețu Nou pentru continuarea atelierelor. Evoluția ambelor ansambluri a putut fi admirată la Sărbătoarea Roadelor (Dożynki) care a avut loc în ziua de 8 septembrie în Solonețu Nou. Chiar a doua zi – 9 septembrie, la invitația comunei Poiana Stampei ambele ansambluri au participat la Zilele Poienei Stampei. Programul l-a început „Sołonzanka” cu dansul polonez în noile costume de nobili, după care cele două ansambluri au cântat și dansat „muntenește”. Programul l-a încheiat „Sołonzanka” cu dansurile kujawiak și krakowiak. În acest sat românesc s-a încheiat a șaptea ediție a atelierelor de dans, muzică și cântec.

Skończyły się próby, występy, koncerty, nadszedł czas rozstania, powrót do naszych domów, ale i czas na kolejne wzruszenia. Przebywaliśmy w krainie naszych przodków, chociaż przez chwilę, przez parę dni, ale i takie spotkania są wspaniałe i pozostawiają w naszej pamięci niezapomniane wrażenia.

Warsztaty i wspólne występy dobiegły końca, ale „Sołonzanka” jeszcze nie zakończyła tegorocznych występów na różnych festiwalach tu, w kraju. W dniach 2-3 czerwca na zaproszenie Centrum Kultury w Bistrița zespół po raz pierwszy uczestniczył w Krajowym Festiwalu Mniejszości. Zaprezentował na nim zarówno pieśni i tańce górali czadeckich, jak i tańce polskie: polonez, kujawiak i krakowiak. Podczas festiwalu „Sołonzanka” prezentowała polską mniejszość, wystawiając także stoisko kulinarne z tradycyjnymi polskimi daniami: bigosem i żurkiem.

15 września natomiast na zaproszenie Urzędu Miejskiego w Bukareszcie i Centrum Twórczości, Sztuki i Tradycji zespół wziął udział w Dniach Bukaresztu, podczas których wystąpił przy gorącym aplauzie ze strony stołecznej publiczności.

Polonijny Festiwal Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych w Iwoniczu-Zdroju

W dniach od 19 do 26 lipca grupa dzieci z zespołu „Sołonzanka” wzięła po raz pierwszy udział w 8. edycji Polonijnego Festiwalu Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych w Iwoniczu-Zdroju.

W tegorocznej edycji uczestniczyło 17 dziecięcych zespołów z siedmiu krajów: Kanady, Białorusi, Łotwy, Niemiec, Rumunii, Ukrainy i Stanów Zjednoczonych. Byli to mali Polonusi, którzy kontynuują pielęgnowanie swojej kultury i tradycji. Zespoły takie są nasionkami rozsianymi po całym świecie, z których wyrosły piękne kwiaty, kwiaty te przywozimy do Polski, składamy w bukiety i razem tworzymy wielki bukiet polskiej kultury.

S-au încheiat repetițiile, evoluțiile, spectacolele, a sosit clipa despărțirii, întoarcerea la casele noastre, dar și timpul pentru alte emoții. Am fost în țara înaintașilor noștri, deși doar pentru câteva clipe, câteva zile, dar și așa astfel de întâlniri sunt minunate și lasă în amintirea noastră impresii de neuitat.

Atelierele și evoluțiile comune au ajuns la sfârșit, dar „Sołonzanka” nu și-a terminat participarea la diferite festivaluri din țară. În zilele de 2-3 iunie, la invitația Centrului Cultural din Bistrița ansamblul a participat, pentru prima oară, la Festivalul Național al Minorităților. Ansamblul a prezentat atât cântece și dansuri ale muntenilor Czadca, cât și dansuri poloneze: polonez, kujawiak și krakowiak. La acest festival „Sołonzanka” a reprezentat minoritatea polonă și cu un stand cu mâncăruri tradiționale poloneze: bigos și żurek.

Iar în ziua de 15 septembrie, la invitația Consiliului Municipiului București și a Centrului de Creație, Artă și Tradiții ansamblul a luat parte la Zilele Bucureștiului, evoluția lui a fost răsplătită cu aplauze de către spectatori.

Festivalul Ansamblurilor Folclorice de Copii din Diaspora Poloneză de la Iwonicz-Zdrój

În zilele de 19-26 iulie grupa de copii din ansamblul „Sołonzanka” a participat, pentru prima oară, la a 8-a ediție a Festivalului Ansamblurilor Folclorice de Copii din Diaspora Poloneză de la Iwonicz-Zdrój.

La ediția de anul acesta au participat 17 ansambluri de copii din șapte țări: Canada, Belarus, Letonia, Germania, România, Ucraina și Statele Unite. Au fost mici polonezi care continuă să cultive propria lor cultură și tradițiile. Astfel de ansambluri sunt semințe împrăștiate în toată lumea din care au crescut minunate flori, aceste flori le aducem în Polonia, le aranjăm în buchete și împreună formăm un mare buchet al culturii polone.

Festiwal rozpoczął się Mszą świętą w intencji uczestników Festiwalu i Polonii w kościele parafialnym św. Iwona i Matki Boskiej Uzdrawienie Chorych w Iwoniczu-Zdroju. Po obiedzie zespoły przygotowywały się do korowodu, w którym przeszły potem ulicami miasta i udały się na Plac Dietla, gdzie przywitał je burmistrz Iwonicza Paweł Pernal i dyrektor festiwalu Mariusz Grudzień. Najmłodsza para odebrała symboliczny klucz do bram miasta. Następnie rozpoczął się Koncert Inauguracyjny, w którym udział wzięły wszystkie zespoły.

W sobotę na Placu Dietla w Iwoniczu-Zdroju odbył się koncert festiwalowy. W niedzielę zaś „Sołonzanka”, z zespołami z Kanady i Stanów Zjednoczonych, udała się na wycieczkę do Polańczyka, gdzie zwiedziła Muzeum i Polańczyk, gdzie potem koncertowała. Poniedziałek poświęcony był na wyjazd do Sanoka, gdzie zwiedzaliśmy Muzeum Budownictwa Ludowego i Park Etnograficzny Biła Góra. Po obiedzie odbyły się próby do wieczornego koncertu krajów zamieszkania. Wtorkowy poranek zajęły próby do koncertu galowego. Po obiedzie natomiast wszystkie zespoły wyjechały do Krosna, do Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza, gdzie wystąpiły w koncercie

Festivalul a început cu Sfânta Liturghie în intenția participanților la Festival și a Diasporei Poloneze în biserica parohială cu hramul Sf. Iwon și Maica Domnului Vindecătoarea Bolnavilor din Iwonicz-Zdrój. După-amiază, ansamblurile s-au pregătit pentru paradă trecând pe străzile orașului până în Piața Dietl unde primarul Paweł Pernal și directorul festivalului Mariusz Grudzień le-au urat bun-venit. Cea mai tânără pereche a primit cheia simbolică a orașului. Apoi a început Spectacolul Inaugural la care au luat parte toate ansamblurile.

Sâmbătă, în Piața Dietl din Iwonicz-Zdrój a avut loc spectacolul festivalului. Iar duminică „Sołonzanka” împreună cu ansamblurile din Canada și Statele Unite au plecat în excursie pentru a vizita localitatea Polańczyk și Muzeul și au dat un spectacol. Duminica a fost dedicată vizitării Muzeului Construcțiilor Populare din Sanok și Parcului Etnografic Biła Góra. După-amiază au avut loc repetițiile pentru concertul de seară al țarilor de domiciliu. Dimineața zilei de marți a fost destinată repetițiilor pentru spectacolul de gală. Iar după-amiază toate ansamblurile au plecat la Krosno, la Centrul Regional al Culturilor Zonelor de Frontieră unde au evoluat în spectacolul țarilor de domiciliu. Miercuri

krajów zamieszkania. Środa była ostatnim dniem festiwalu – rano odbyła się próba generalna do wieczornego koncertu galowego na Placu Dietla w Iwoniczu-Zdroju, kończącego 8. edycję Polonijnego Festiwalu Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych. Koncert, w którym wzięły udział wszystkie zaproszone zespoły, niestety przerwany został ulewnym deszczem.

a fost ultima zi a festivalului, dimineața a avut loc repetiția generală pentru spectacolul de gală de seară din Piața Dietl, din Iwonicz-Zdrój care a încheiat a 8-a ediție a Festivalului Ansamblurilor Folclorice de Copii din Diaspora Poloneză. Din păcate, spectacolul cu participarea tuturor ansamblurilor invitate a fost întrerupt de o ploaie torențială.

Głównym organizatorem Polonijnego Festiwalu Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych był Rzeszowski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Zespół „Sołonzanka” chciałby na ręce dyrektora festiwalu, Mariusza Grudnia, złożyć serdeczne podziękowania za zaproszenie, wspaniałe przyjęcie i niesamowitą gościnność.

Ana Zielonka

Principalul organizator al Festivalului a fost filiala Asociației „Wspólnota Polska” din Rzeszów. Ansamblul „Sołonzanka” dorește ca, prin intermediul directorului festivalului, Mariusz Grudzień, să mulțumească pentru invitație, excelenta primire și deosebita ospitalitate.

Trad. St. Iachimovschi

Târgul de Turism al Bucovinei

Ajuns la a II-a ediție, Târgul de Turism al Bucovinei este menit să prezinte oferta turistică a județului Suceava din cele șase zone turistice: Suceava, Vatra Dornei, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Rădăuți-Siret și Fălticeni.

Târgul de Turism s-a desfășurat, în zilele de 12-14 octombrie 2012. În Parcul Central din Suceava au fost amenajate standuri ale agențiilor de turism, 44 la număr, care au venit cu oferte atractive în domeniul turismului activ, rural, balnear, ecvestru, cultural și religios.

El a fost organizat de Consiliul Județean, Camera de Comerț, Instituția Prefectului și Primăria

Suceava, având ca parteneri Universitatea „Ștefan cel Mare”, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, Asociația pentru Turism „Bucovina” și Asociația „Produs în Bucovina”.

La deschiderea oficială a Târgului de Turism au fost prezenți: Cătălin Nechifor – președintele

Bukowińskie Targi Turystyczne

Druga już edycja Bukowińskich Targów Turystycznych zaprezentowała ofertę województwa Suczawa z jego sześcioma obszarami turystycznymi: Suczawa, Vatra Dornei, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Radowce-Siret i Fălticeni.

Targi Turystyczne odbyły się w dniach 12-14 października 2012 r. W Parku Miejskim w Suczawie zorganizowano stoiska 44 biur turystycznych, które wystawiły atrakcyjne oferty dotyczące aktywnej

Consiliului Județean Suceava, Cristian Bărhălescu – secretar de stat în Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului, prefectul Florin Sinescu și primarul Sucevei Ion Lungu. La vizitarea standurilor a fost prezent Ghervazen Longher – președintele Uniunii Polonezilor din România.

O materializare a acordului de parteneriat dintre jud. Suceava și voievodatul Podkarpacie semnat la deschiderea Zilelor Culturii Polone (6 septembrie 2012) de către președintele Consiliului Județean Suceava – Cătălin Nechifor și Mirosław Karapyta – mareșalul voievodatului Podkarpacie a fost standul acestui voievodat.

La Târgul de Turism de anul acesta a fost prezentă și Asociația „Obcinele” inițiată de polonezii din Poiana Micului și condusă de președintele acesteia – Lukasz Juraszek.

Târgul de Turism al Bucovinei de anul acesta a fost o dovadă a faptului că dezvoltarea turismului în Bucovina reprezintă una din prioritățile autorităților județene și locale.

Stanislava Iachimovschi

turystyki, tursytyki wiejskiej, uzdrowiskowej, konnej, kulturalnej i religijnej.

Targi zorganizowały Rada Województwa Suczawa, Prefektura i Urząd Miejski w Suczawie wraz z Uniwersytetem Stefana Wielkiego, Biskupstwem Suczawy i Radowiec, Stowarzyszeniem na rzecz Turystyki „Bucovina” i Stowarzyszeniem „Produs în Bucovina” (pol. Wyprodukowano na Bukowinie).

W otwarciu targów udział wzięli: Cătălin Nechifor – przewodniczący Rady Województwa Suczawa, Cristian Bărhălescu – sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego i Turystyki, prefekt Florin Sinescu i burmistrz Ion Lungu. Podczas zwiedzania stoisk towarzyszył im także Gerwazy Longher – prezes Związku Polaków w Rumunii.

Namacalnym dowodem na zawartą niedawno, 6 września 2012 r., podczas otwarcia Dni Polskich, umowę o współpracy pomiędzy województwem Podkarpackim i okręgiem Suczawa, podpisaną przez przewodniczącego Rady Wojewódzkiej Suczawa Cătălina Nechifora i Mirosława Karapytę – marszałka województwa Podkarpackiego, było stoisko prezentujące Podkarpacie.

W targach uczestniczyło także Stowarzyszenie „Obcyny” założone przez Polaków z Pojany Mikuli, kierowane przez Łukasza Juraszka.

Tegoroczne Bukowińskie Targi Turystyczne dowiodły, że rozwój turystyki na Bukowinie stanowi jeden z priorytetów miejscowych władz samorządowych.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

**PIĘKNA NASZA
POLSKA CAŁA**

**FRUMOASĂ ESTE TOATĂ
POLONIA NOASTRĂ**

**OPACTWO CYSTERSÓW
W LUBIAŻU**

Los nie był tak łaskawy dla opactwa w Lubiążu, jak dla innych, chociażby tego w Henrykowie. Cystersi osiedlili się na Śląsku już w 1163 r. Sprowadził ich z Turyngii książę śląski Bolesław Wysoki. Dzięki nadaniom książęcym i prywatnym stał się jednym z większych posiadaczy ziemskich na Śląsku.

W klasztorze, który był w średniowieczu ważnym ośrodkiem kultury i piśmiennictwa, powstało wiele ważnych XII-wiecznych dzieł: Kronika książąt polskich, Roczniki lubiąskie czy Katalog biskupów wrocławskich.

Wojny husyckie, reformacja, wojna trzydziestoletnia przyniosły wielkie straty klasztorowi.

**ABAȚIA CISTERCIENILOR
DIN LUBIAȚ**

Soarta n-a fost prea blândă cu abația din Lubiaț, asemenea altora, cum ar fi cea de la Henryków. Cistercienii s-au așezat în Silezia încă din 1163. Au fost aduși din Turingia de prințul silezian Bolesław cel Înalt. Datorită donațiilor princiare și private abația a devenit una din cele mai mari proprietare de pământ din Silezia.

În mănăstire, care în evul mediu a fost un important centru de cultură și scriere, au fost create multe opere importante din secolul al XII-lea: Cronică prinților polonezi, Anuarele din Lubiaț sau Catalogul episcopilor din Wrocław.

Odbudowywano go wiele razy zmieniając jego styl architektoniczny. Okres największej świetności klasztoru kończy się w XVIII w., gdy po latach władania Śląskiem przez cesarzy austriackich, w 1740 r., tereny te zdobyli Prusacy. Król pruski w 1810 r. skasował zakon cystersów, przywłaszczając sobie jego dobra. Zniszczono wiele zabytków, przepadł księgozbiór biblioteki, a w klasztorze urządzono szpital.

W 1936 r. Lubiąż odwiedził Hitler. W czasie II wojny światowej w lochach klasztoru Niemcy uruchomili produkcję części do rakiet V1 i V2, zatrudniając do niej więźniów. Dewastacji klasztoru dokonali w 1945 r. Rosjanie – szukając skarbów zniszczyli trumny Piastów śląskich. Mumie porzucali po posadzce tak, że historycy i archeolodzy później nie byli w stanie rozpoznać, które szczątki do kogo należą. Wojsko radzieckie stacjonowało w Lubiążu do 1948 r., później urządzono w klasztorze szpital psychiatryczny dla czerwonooarmistów.

Od 1989 r. prowadzone są intensywne prace renowacyjne lubiąskiego zespołu klasztorowego, głównie dzięki staraniom wrocławskiej Fundacji Lubiąż. Od roku 1996 można zwiedzać najbardziej imponującą Salę Książęcą. Uważana jest za jeden z najwybitniejszych zabytków śląskiego baroku. Odbywają się w niej koncerty corocznego Międzynarodowego Festiwalu Vratislavia Cantans. Ukończono renowację refektarza opata oraz refektarza letniego. Trwają prace konserwatorskie nad ostatnią wielką salą reprezentacyjną pałacu – biblioteką opata. Udostępniono także były kościół Najświętszej Marii Panny, niestety z bardzo ubogim wyposażeniem.

Cysterski zespół klasztorny w Lubiążu jest największym opactwem cysterskim na świecie.

Războiul husiților, reforma, războiul de treizeci de ani au adus multe pierderi mănăstirii. A fost reconstruită de multe ori, schimbându-i-se stilul arhitectonic. Perioada cea mai luminoasă a mănăstirii se termină în secolul al XVIII-lea când, după mai mulți ani de stăpânire a Sileziei de către împărații austrieci, în 1740, aceste ținuturi au fost cucerite de prusaci. Regele Prusiei, în 1810, a casat ordinul cistercienilor însușindu-și bunurile lui. Au fost distruse multe monumente, s-a pierdut colecția de cărți, iar în mănăstire a fost înființat un spital.

În 1936 Lubiąż a fost vizitat de Adolf Hitler. În timpul celui de al II-lea război mondial în subteranele mănăstirii nemții au pornit producția componentelor pentru rachetele V1 și V2, angajând deținuți. Devastarea mănăstirii au terminat-o, în anul 1945, rușii – căutând comorile, au distrus sicriile Piaștilor Silezieni. Mumiile au fost împrăștiate pe dușumele, în așa fel, că mai târziu istoricii și arheologii n-au fost în stare să reconstituie cui aparțin rămășițele. Armata sovietică a staționat la Lubiąż până în 1948, mai târziu a fost amenajat în mănăstire un spital psihiatric pentru Armata Roșie.

Din 1989 sunt executate intensiv lucrări de renovare a complexului mănăstiresc din Lubiąż, datorită, în principal, strădaniei Fundației Lubiąż din Wrocław. Din 1996 se poate vizita Sala Princiară, cea mai impunătoare. Această sală este considerată unul din cele mai de preț monumente ale barocului silezian. În fiecare an aici au loc concertele Festivalului Internațional Vratislavia Cantans. A fost terminată renovarea sălii de mese a abatelui, precum și a sălii de vară. Continuă lucrările de restaurare la ultima mare sală reprezentativă a palatului – biblioteca abatelui. A fost dată în folosință biserica Sfintei Maria, din păcate cu dotare foarte modestă.

Complexul mănăstiresc cistercian din Lubiąż este cea mai mare abație cisterciană din lume.

Polscy dziennikarze reklamują wypoczynek na Bukowinie

Ziariștii polonezi promovează turismului în Bucovina

W dniach 30.09-06.10.2012 r. na zaproszenie Stowarzyszenia Obczyny (Asociația Obcinele) w okolicach polskich wiosek na Bukowinie południowej przebywała grupa dziennikarzy z polskich mediów, których wizyta miała na celu szerokie rozpropagowanie wśród Polaków walorów wypoczynkowych tego terenu. Obecni byli dziennikarze z Telewizji Polskiej, Polskiego Radia, Radia Wnet, Radia Opole, portalu www.cerkiew.pl, Polskiej Agencji Prasowej, Gazety Wyborczej, Polski – The Times, Gazety Krakowskiej, Kuriera Galicyjskiego, Nowych Kresów i miesięcznika Podróż. Razem 14 osób. Działacze Stowarzyszenia postarali się pokazać „Bukowinę w pigułce”, bo i czasu nie było zbyt wiele, a i tematów, którymi chcieli zająć się dziennikarze zbyt dużo.

Zaraz po przyjeździe, w niedzielę, odbył się dzień folkloru, podczas którego pokazaliśmy bogactwo strojów i obyczajów polskich i rumuńskich (występowały zespoły folklorystyczne z Pojany Mikuli, Klasztor Humoru i Baji), odprawiona została również uroczysta msza święta w intencji przybyłych dziennikarzy.

Poniedziałkowy dzień monastyrów, podczas którego zostało pokazane bogactwo dawnych wieków poczynając od murowanego Worońca poprzez drewnianą Dragoșę po Suczawicę i profanacje architektoniczne w Solca. Natłok wrażeń dla wielu był zbyt obfity, więc ich uporządkowanie ciągnęło się długo po kolacji przy laptopach...

Wtorek to odwiedziny w polskich wioskach: Pleszy i Nowym Sołońcu. Spacer po drodze łączącej Pleszę z Sołońcem, spontaniczne spotkania z mieszkańcami, obejrzenie placu budowy Domu Polskiego w Pleszy, wizyta w szkole im. Henryka Sienkiewicza w Sołońcu, w kościele,

În zilele de 30.09-06.10.2012, la invitația Asociației „Obcinele” în zona satelor poloneze din Bucovina de sud a sosit un grup de ziariști din mediile poloneze a căror vizită a avut drept scop promovarea în rândul polonezilor a valorilor turistice ale acestei regiuni. Au fost prezenți ziariști de la Televiziunea Polonă, Radio Polonia, Radio Wnet, Radio Opole, portalul www.cerkiew.pl, Agenția Poloneză de Presă, Gazeta Wyborcza, Polski-The Times, Gazeta Krakowska, Kurier Galicyjski, Nowe Kresy și de la publicația lunară Podróż. În total 14 persoane. Activiștii Asociației s-au străduit să arate „Bucovina în tabletă”, pentru că timpul a fost prea scurt, iar temele ce prezentau interes pentru ziariști erau prea multe.

Imediat după sosire, duminica s-a desfășurat ziua folklorului, în timpul căreia am arătat bogăția costumelor și obiceiurilor poloneze și românești (au evoluat ansambluri folclorice din Poiana Micului, Mănăstirea Humorului și Baia), de asemenea a fost oficiată o solemnă Sf. Liturghie pentru ziariștii sosiți.

Luni a fost ziua mănăstirilor în timpul căreia a fost arătată bogăția secolelor de dinainte, începând cu Voronețul zidit, continuând cu Dragoșa de lemn, Sucevița și profanările arhitectonice din Solca.

spotkanie z księdzem Mariuszem Buczewskim, w pełni uświadomiło polskość tych terenów przybyłym dziennikarzom. Potem Kaczyka... Plany były duże, ale

wizyta u Pani Leokadii Dziubińskiej i wielogodzinna z nią rozmowa spowodowały, że goście odwiedzili, pod przewodnictwem byłego pracownika kopalni Kazimierza Longiera, tylko kopalnię soli. Udostępniona trasa turystyczna robi wrażenie całkiem odmienne niż odnosi się po wizytach w polskich kopalniach soli, ale tu mamy inny rodzaj złóż niż w Polsce. Olbrzymia sala, gdzie kiedyś przechowywano zapasy sera, wyposażona została w stoły, aż żal, że nie można było wypić lampki czerwonego wina pod odstały w kopalni serek... Po wyjściu na powierzchnię okazało się, że już minęła dwudziesta i że spóźnimy się na kolację.

Kolejnego dnia „oficjalni”, czyli wizyta w Sucezawie, gdzie podejmowani byli przez marszałka województwa suczawskiego Cătălina Nechifora. Pytania dziennikarzy dotyczyły głównie problemów finansowania rozwoju turystyki z budżetu województwa, jak też spraw Polaków mieszkających na Bukowinie. Z dużym, ale pozytywnym, zaskoczeniem przyjęto informację o znacznym współfinansowaniu przez państwo rumuńskie działalności Związku Polaków

Mulțimea impresiilor a fost covârșitoare, iar ordonarea lor a durat mult după cină, în fața laptopurilor...

Martți au fost vizitate satele poloneze Pleșa, Solonețu Nou. Plimbarea pe drumul care leagă Pleșa de Soloneț, întâlnirile spontane cu locuitorii, vizitarea locului unde se construiește Casa Polonă din Pleșa, a școlii „Henryk Sienkiewicz” din Soloneț, a bisericii, întâlnirea cu preotul Marius Bucevschi au evidențiat ziaristilor sosiți spiritul polonez al acestor locuri. Apoi Cacica... Planurile au fost mari, dar vizita la d-na Leokadia Dziubinski și discuția, care a durat mai multe ore, a făcut ca oaspeții să viziteze doar mina de sare conduși de fostul angajat al minei Cazimir Longher. Traseul turistic accesibil face o impresie cu totul diferită decât cea de după vizitarea salinelor poloneze, dar aici

avem un alt fel de zăcământ de sare decât în Polonia. În sala uriașă, unde altădată se păstrau rezervele de brânză, s-au pus mese, încât regreți că nu ai putut bea un pahar de vin roșu cu brânza conservată în mină. După ieșirea la suprafață s-a dovedit că trecuse deja ora douăzeci și vom întârzia la cină.

Următoarea zi „oficială”, adică vizita la Suceava unde au fost primiți de președintele Consiliului Județean Suceava – Cătălin Nechifor. Întrebările ziaristilor s-au referit în principal la problemele finanțării dezvoltării turismului din bugetul județului ca și problemele polonezilor care locuiesc în Bucovina. Cu mare și pozitivă surprindere au aflat informația despre semnificativa cofinanțare de către statul român a activității Uniunii Polonezilor din România. Apoi a avut loc întâlnirea de la Casa Polonă din Suceava. Președintele și, totodată deputatul în Parlamentul român Ghervazen Longher și Stanislava Iachimovschi – redactor șef al publicației „Polonus” cu ospitalitatea caldă, poloneză i-au primit pe reprezentanții presei poloneze. Întâlnirea a durat cam 2 ore, după care am

w Rumunii. Następnie odbyło się spotkanie w Domu Polskim w Suczawie. Prezes, a zarazem poseł na sejm rumuński Gerwazy Longher w towarzystwie redaktora naczelnego Polonusa Stanisławy Jakimowskiej z polską, serdeczną gościnnością podejmowali przedstawiciele polskiej prasy. Spotkanie trwało około dwóch godzin, po czym udaliśmy się na wzgórze zamkowe, by z jego wysokości obejrzeć Suczawę, miasto tak historycznie bliskie Polsce i Polakom, a jednocześnie tak dalekie. To wszak może się zmienić, bo w planach – nie wiadomo jak dalekich – jest budowa autostrady o europejskich parametrach od granicy polskiej do Suczawy przez Lwów, Stanisławów i Czerniowce. Potem Zamca, czyli klasztor ormiański z kościołem św. Auxentego otoczony dobrze zachowanymi fortyfikacjami ziemnymi, które sypał Jan III Sobieski. Dalsze zwiedzanie zostało odłożone na później. Nasi goście muszą popracować nad kondycją... A to dopiero minęła środa...

W czwartek wyprawa w góry, jednocześnie ze „szkoleniem” znakarskim. Opowieść o motywach i sposobach malowania szlaków turystycznych pieszych w górach, ich wpływie na bezpieczeństwo poruszania się turystów oraz piękne plenery górskie zajęły czas do późnego popołudnia... Później spotkanie w szkole im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli z dyrektorem placówki i nauczycielami. Najnowocześniejsza wiejska szkoła w województwie suczawskim, wybudowana z dotacji polskiego Senatu zrobiła na gościach duże wrażenie.

Wieczorem spotkanie w gościnie u pojańskiego księdza Gabriela Bucura. Obecni byli wójtowie gmin współpracujących ze Stowarzyszeniem Obczyny, czyli Klasztor Humor, Gura Humor, Solka, Kaczyka i Wama oraz Prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher i Prezes Stowarzyszenia Obczyny – Łukasz Juraszek. Nieformalne spotkanie w przyjaznej i bardzo ciepłej atmosferze zakończyło się dobrze po północy.

Ostatni dzień pobytu rozpoczął się od spotkania u wójta w Gurze Humor, który krótko przedstawił osiągnięcia miasta, a następnie zaprosił do zwiedzania zbudowanego przy pomocy funduszy unijnych ośrodka wypoczynkowo-sportowego zawierającego baseny, boiska, halę sportową, wyciąg narciarski, ogródek wspinaczkowy dla dzieci i wiele innych atrakcji. Ze szczytu Piatra Șoimului, na który prowadzi wyciąg, rozciąga się jedyny w swoim rodzaju widok na dolinę potoku Humor i miasto Gura Humor. Po południu jeszcze spotkanie z księdzem Emilianem Gavrileanem, pisarzem ikon w stylu nowobizantyjskim, odwiedziny w kościele św. św. Piotra i Pawła, który został wymalowany przy jego pomocy, a później w jego pracowni.

Wyjazd, po tygodniu intensywnego zapoznawania się z Bukowiną, zastał naszych gości w stanie permanentnego niedosytu... Ciągłe pytania, kiedy ponownie wrócimy, czy wróć...

urcat la cetate pentru ca de la înălțimea ei să privim Suceava, oraș atât de apropiat istoric Poloniei și polonezilor, dar, totodată atât de îndepărtat. Aceasta, totuși, se poate schimba, pentru că în planurile – nu se știe cât de îndepărtate, se află construirea autostrăzii cu parametrii europeni de la granița poloneză la Suceava prin Lvov, Stanisławów și Cernăuți. Apoi Zamca, adică mănăstirea armeană cu biserica Sf. Axente înconjurată de fortificații de pământ bine păstrate, ridicate de Jan al III-lea Sobieski. Vizitarea, în continuare, a fost amânată pentru mai târziu. Oaspeții noștri trebuie să își îmbunătățească condiția... Dar de abia a trecut ziua de miercuri...

Joi – expediție în munți, în același timp cu „instruire” în marcarea drumurilor. Prezentarea motivelor și modalităților de marcarea a itinerariilor turistice pedestre în munți, influența lor asupra securității turiștilor precum și splendidele peisaje ne-au ocupat timpul până târziu după-amiaza... Apoi întâlnire la școala „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului cu directorul și cadrele didactice. Cea mai modernă școală sătească din jud. Suceava, construită din fondurile Senatului polonez a impresionat pe oaspeți.

Seara întâlnire la preotul Gabriel Bucur din Poiana. Au fost prezenți primarii localităților care colaborează cu Asociația Obcinele, adică Mănăstirea Humorului, Gura Humorului, Solca, Cacica și Vama precum și președintele Uniunii Polonezilor din România Gervazen Longher și președintele Asociației „Obcinele” – Łukasz Juraszek. Întâlnirea neoficială, într-o atmosferă amicală și foarte caldă s-a încheiat mult după miezul nopții.

Ultima zi a șederii a început cu întâlnirea cu primarul din Gura Humorului care a prezentat pe scurt realizările orașului, iar apoi ne-a invitat să vizităm centrul de odihnă și sport, construit din fonduri europene, care cuprinde bazine, terenuri de sport, sală de sport, pârtie de schi, teren pentru cățărare pentru copii și multe alte atracții. De pe culmea Pietrei Șoimului la care duce pârtia se întinde, unică în felul său, vederea spre pâraul Humor și orașul Gura Humorului. După amiază încă o întâlnire cu preotul Emilian Gavrilean,

Mam nadzieję, że bakcyl czaru i uroków Bukowiny głęboko zapadł dziennikarzom do serca i że zachęcając naszych rodaków do odwiedzin na gościnnej ziemi bukowińskiej nie zapomną o dalszym zapoznawaniu się z tym terenem, i że udało się ich, w końcu bardzo wrażliwych ludzi, zarazić... Będą tu wracać i przekazywać coraz bardziej pełne obrazy i doznania z Bukowiny.

Ale, ale, zapomniałbym... Należy oddać co cesarskie cesarzowi... Ciepłe przyjęcie dziennikarzy przez władze lokalne i wojewódzkie Bukowiny nie pozostawiają cienia wątpliwości, że turystyczny rozwój regionu leży im głęboko na sercu. Wpisująca się w ten nurt działalność Stowarzyszenia Obczyny, które za swój główny cel uznaje rozwój turystyki rodzinnej na Bukowinie, szczególnie w otoczeniu polskich wiosek, gdzie nie ma bariery językowej dla turystów przyjeżdżających z Polski. Malowane przez nie szlaki turystyczne prowadzące przez najładniejsze tereny Obczyn, propagowanie Bukowiny jako miejsca wypoczynku i to wszystko przy pełnym poparciu sąsiadów oraz władz lokalnych jest najlepszą wizytówką owej Europy w miniaturze jaką jest Bukowina.

P.S. Informacje PAP wysyłane jeszcze z Bukowiny, w Polsce przedrukowano 480 razy. I niech to będzie pierwszym podsumowaniem wizyty dziennikarzy.

Wojciech Krysiński

pictor de icoane în stil neobizantin, vizitarea bisericii Sfinții Petru și Pavel care a fost pictată cu ajutorul lui, iar apoi în atelierul lui.

Plecarea după o săptămână de intensă cunoaștere a Bucovinei le-a dat oaspeților noștri un sentiment de permanentă neîmplinire. Mereu, întrebări când vom reveni, oare voi reveni...

Sper că baccilul farmecului și frumuseților Bucovinei i-a impresionat pe ziariști și că, încurajându-i pe compatrioții noștri să viziteze ospitalierul pământ bucovinean, nu vor uita să cunoască în continuare acest ținut și că i-am „infectat” pe acești oameni sensibili... Ei vor reveni aici și vor transmite imagini tot mai complete și trăirile lor din Bucovina.

Dar, dar, era să uit... Trebuie dat cezarului ce-i al

cezarului. Calda primire a ziariștilor de către autoritățile locale și regionale din Bucovina nu lasă nicio umbră de îndoială că dezvoltarea turistică a regiunii se află în centrul atenției lor. În acest curent se înscrie activitatea Asociației „Obcinele” care are drept scop principal dezvoltarea turismului familial în Bucovina, mai ales în satele poloneze unde nu există bariera lingvistică pentru turiștii din Polonia. Marcarea de către membrii Asociației a itinerariilor turistice care duc la cele mai frumoase locuri ale Obcinelor, promovarea Bucovinei ca loc de odihnă și toate acestea cu sprijinul vecinilor și autorităților locale este cea mai bună carte de vizită a acestei Europe în miniatură care este Bucovina.

Trad. St. Iachimovschi

Polonus

tel/fax: 0040 (230) 520355

redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

ISSN 1223-4192

Redactor naczelny:

Stanisława Jakimowska

Redagowany przez/Redactat de:

Kazimierz Longier (KL)

– redactor tehniczny

Barbara Breabăn

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Iwona Olszewska-Marculeac

Pismo wydane dzięki pomocy Departamentu Relacji Międzyetnicznych.

Revistă editată cu sprijinul Departamentului pentru Relații Interetnice.

Tipografia:

Zdjęcia: Na okładce - KL

